

bb. 95. a varsói pártbizottság küldöttsége budapestén

k gj/zs/11 la

1969. július 1.

az mszmp budapesti bizottságának meghívására kedden budapestre érkezett a lengyel egyesült munkáspárt varsói bizottságának küldöttsége József Képa-nak, a varsói városi pártbizottság első titkárának vezetésével. a delegáció fogadtatására a ferihegyi repülőtéren megjelent Németh Károly, az mszmp politikai bizottságának póttagja, a budapesti pártbizottság első titkára, továbbá a pártbizottság titkára és osztályvezetői. ott volt Tadeusz Hanuszek, a lengyel népköztársaság magyarországi nagykövete is. /mti/

-. -

bb. 96. elutazott hazánkból a vietnami belkereskedelmi delegáció

i sz/gk/e la

1969. július 1.

Hoàng Quốc Thịnh, a VDK belkereskedelmi minisztere és a vezetésével hazánkban tartózkodó vietnami delegáció kedden elutazott hazánkból. a kereskedelmi delegáció itt-tartózkodása során tanulmányozta a gazdaságirányítás új rendszerét, a magyar kereskedelem és vendéglátás irányításának elveit, a kereskedelmi és vendéglátó vállalatok munkájának önállóságát, valamint a hálózatfejlesztés egyes kérdéseit. külön figyelmet szenteltek az élelmiszerkereskedelem munkájának, és megismerkedtek a Balaton menti, a Heves és Borsod megyei kereskedelem sajátos jellegével is. tanulmányutjuk során sokoldalú és kölcsönösen gyümölcsöző tapasztalatcserét folytattak a magyar belkereskedelem vezetőivel.

a delegáció bucsuztatására a ferihegyi repülőtéren megjelent Szurdi István belkereskedelmi miniszter, valamint Hoàng Luong, a VDK nagykövete is. /mti/

-. -

- v é g e -

- 54 -

21.08/e

ll

MTI

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1969. július 2.

bb 1. petőfi- emléktúra segesvárra

vid-fm szb -cz

1969. július 2.

a petőfi-emlékeket őrző és ápoló kiskunsági településeken megkezdődtek az előkészületek a költő halála 120. évfordulójával kapcsolatos emlékünnepekre. szülőfaluján, Kiskőrösön kívül nagyszabású megemlékezésre kerül sor Szalkszentmártonban is, ahol petőfi-szobrot avatnak a július 31-i évforduló alkalmából. a kiskunfélegyháziak emlékturát indítanak a költő hősi halálának helyszínére, segesvárra, ahová elviszik magukkal a város lakóinak kegyelet-koszorúját. /mti/

-. -

bb 3. lakóház univáz szerkezetből

vid-kz/tné szb -cz

1969. július 2.

új felhasználási területet hódított a beton- és vasbeton-ipari művek alsószolcai üzemében készülő univáz szerkezet. kecskemét városközpontjában szerelik össze belőlük az első lakóházakat. a tervezett 5-6 emeletes lakóházak 22 000 négyzetméternyi univáz elem felhasználásával készülnek. a 85 variációban készülő különböző méretű és súlyú vasbeton elemkből eddig többek között szociális, otthon, üdülő, szálloda, iskola és művelődési ház épült. az elemeket a merklin-játékhöz hasonlóan szerelik össze. /mti/

-. -

-1-

bb 2. magyar férfiruhák a kölni szakkiállításán

1 sz/mm szb -cz

1969. július 2.

a hungarotex, a vörös október férfiruhagyár és a május 1. ruhagyár megkezdte az előkészületeket az augusztusban kölnben sorra kerülő herren-mode-woche szakkiállításra, a világ egyik legrangosabb ilyen szakmai találkozójára. a kölni férfidivat pályáján a hungarotex ezúttal másodszor vesz részt, tavaly jelentkezett először és a kedvező üzleti eredmények alapján határozta el, hogy ismét kiállítja exportcikkeit. közből tavaly ugyanis sok eredményes üzletkötéssel jöttek haza a magyar kiállítók. a vörös október férfiruhagyár a múlt évben félmillió öltönyt, 200 ezer zakót és ugyancsak félmillió nadrágot készített exportra különböző országok cégeinek megrendeléseire. a hungarotex tetemes mennyiségben szállít férfi konfekció-árut az nszk-ba, de eddig korántsem használta ki a piac valamennyi lehetőségét. exportcikkeinek megismertetésére az idén 120 négyzetméteres kiállítóhelyet bérelt és rendez be, ahol felsorakoztatja a vörös október férfiruhagyár öltönyeit és a május 1. ruhagyár kabátjait. kiállítása bizonyítani kívánja, hogy a magyar férfikonfekció a divatot és a minőséget tekintve egyaránt megállja a helyét a világpiacon. /mti/

--

bb 4. alagut-rendszer a halomsír alatt

vid-fm szb -cz

1969 július 2.

püspökladány mellett utépítés közben egy dombot megbontottak, amely régebben halomsír, - temetkezési hely - volt. a környékeliek kincsesdombnak nevezték ezt a helyet, amely a múlt században „nyakvágó szék halma”, -ként volt ismeretes. a kincsesdomb alatt katakombás rendszerű temetkezés maradványaira bukkantak, és a debreceni déri múzeum irányításával más fél hónapja végeznek itt régészeti kutatásokat. eddig három helyen találtak csontvázat, - kettőt a halomsír alatti alagut-rendszerben, egyet pedig az eredeti felszín felett - úgynevezett „rátemetkezésként”,.

az eddigi megállapítások szerint az idősámításunk előtti 2000 év tájáról származnak a leletek, a napokban a halomsír központjához vezető újabb járatokat találtak. július közepére várható, hogy elérik a halom alatti sírkamarát, és a teljes feltárás után fejtik meg a püspökladányi kincsesdomb „titkát”,. /mti/

--

-2-

bb. 6. tizenöt falu öt könyvben - írják az ország első járási monográfiáját

vid-fm/gy/cz

1969. július 2.

ötkötetesre tervezett monográfiát írják a kalocsai járásról: a népi hagyományokban, településtörténeti emlékekben gazdag alföldi vidékről. a kollektív kutatás még 1961-ben kezdődött, a kecskeméti népkutató-honismereti kör kezdeményezésére. a monográfia kiadását a járási tanács vállalta, így teljesen a helyi szellemi és anyagi erők összefogásának eredménye lesz. ilyen átfogó és tudományos igényű szerkesztett járási „történelemkönyv”, még nem jelent meg hazánkban, ezért modelleje lehet majd a jövőben készülő hasonló műveknek.

a járás 15 községe közül tizenkettőként most fejezték be a bányai kutatást. hátra van még dusnok, miske és drágszél, de az összegyűlt hatalmas anyag feldolgozását máris elkezdték. sok érdekességet és új történelmi adatokat tartalmaz majd a duna-menti járás monográfiája. így például kiderítették, hogy több kalocsa vidéki falu lakossága folyamatos az árpád-kor óta, s hogy fajszi község árpád vezér unokájának a nevét őrzi.

valamennyi település történetét kuczky károly írja. dr. henkey gyula mintegy 4 000 felnőtt személy vizsgálatára alapján dolgozza fel a járás embertanát, ami önmagában is kiemelkedő teljesítmény a hazai antropológiai kutatásokban. a gazdag néprajzi anyagot - a népviselet, a nyelvjárás, a néphit és a népzene - kincseit héttagú kollektíva rendszerezi, közülük fehér zoltán 320 oldalon készítette el a bányai néphit-monográfiát, amelyet külön is kiadnak. feldolgozzák a legújabbkori helytörténetet is; kiemelve a vidék munkásmozgalmát és termelőségfejlesztéseinek fejlődését.

a kutatómunkára felfigyeltek a hazai és külföldi tudományos körök is. a fokról, szakmáról és fajsziól eddig közzétett részeredményeket elismeréssel méltatta a hazai és a külföldi szakirodalom. /mti/

--

bb. 7. 229 település - 235 népművelési intézmény vas megyében

vid-fm/gy/cz

1969. július 2.

a művelődésügyi minisztérium az elmúlt évben utasítást adott ki a művelődési otthonok működési feltételeinek felülvizsgálatára, megjavítására. vas megyében 229 település 235 népművelési intézményének meghagyásáról döntöttek a művelődésügyi szakigazgatási szervek.

/folyt. köv/
8.25/gy hc 190

- 3 -

bb. 7. / 229 település.... folyt./ gy

a bizottságok mindenekelőtt azt vizsgálták, hogy az adott intézmény a jelenlegi körülmények között teljesíti-e népművelési funkcióját?

a bizottságok megállapították, hogy az intézmények fejlesztése, korszerűsítése időszerű és hiányzik az egész megye népművelési munkáját szervező, irányító, koordináló megyei művelődési központ. a feltárt hiányosságokat sürgősségi sorrendben 1971-ig felszámolják. már az utasítás megjelenése előtt mintegy negyven községben a kivánalmaknak megfelelően létesítettek klubkönyvtárakat. a megyei művelődési központ és a nádasdi körzeti művelődési ház építésére a negyedik ötéves tervben kerül sor. 1980-ig ötven művelődési házat korszerűsítene. a területi munkaszínvonalának megjavítására pedig a közeljövőben művelődési autókat kapnak a járási művelődési központok./mti/

--

bb. 5. kis ikerus-ok, nagy butorszállító kocsik az ndk-nak

vid-kz/mné/gy/cz

1969. július 2.

nagyszorozatban gyártott az első félévben ndk megrendelésre 311. típusú városi és városközi közlekedésre egyaránt alkalmas autóbuszokat az ikerus gyár székesfehérvári üzeme. a 30 és 32 személyes kis autóbuszokat, amelyek között több a luxuskivitelű, folyamatosan veszik át az ndk-beli szakemberek. ezekben a napokban fejeződött be a székesfehérvári gyárban 10. ugyancsak ndk megrendelésre készült nagy butorszállító kocsik szerelése is. ezek csehszlovákián át saját „lábukon„ jutnak el rendeltetési helyükre. az autóbuszokat vasuton szállítják./mti/

--

B.30/gy AC 85

- 4 -

bb.8. halásznai küldöttség utazott az ndk-ba

se/p hk

1969. július 2.

nagy danielnek, az állami gazdaságok országos központja vezérigazgatóhelyettesének vezetésével négy tagú halásznai delegáció utazott az ndk-ba demokratikus köztársaságba. a küldöttség tíz napig tartózkodik az ndk-ban. tanulmányozni fogja a haltenyésztési módszereket és a tavai pecsenyekacsa tenyésztést; tapasztalatcserét folytatnak a hal-és baromfi kereskedelmi rendszerről. külön foglalkoznak az egyes munkák gépesítés-fejlesztési rendszerével./mti/

--

bb9. halálos közlekedési baleset

lk/p hk

1969. július 2.

nyékládháza és nagycsécs közötti úton mirion beorgeta rodica 26 éves tanárnő, román állampolgár, brassói lakos személygépkocsijával összeütközött egy gaz típusú gépkocsival. a baleset következtében a román személygépkocsi utasai közül mirion auréla 47 éves román állampolgár, brassói lakos olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt, mirion beorgeta rodica életveszélyes, mirion oktávián 54 éves román állampolgár súlyos, míg a gaz gépkocsi vezetője és utasa könnyű sérülést szenvedett. a baleset körülményeinek vizsgálata folyamatban van./mti/

--

bb.10. ülést tartott a szakszervezetek budapesti tanácsa

hi /lk/p hk

1969. július 2.

a szakszervezetek budapesti tanácsa szerdán ülést tartott. meghívott előadóként sarlós istván, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnöke budapest negyedik ötéves tervének most kidolgozott irányelveiről tartott tájékoztatót. közölte, hogy a fővárosi tanács július 15-én az új-városháza dísztermében sorra kerülő ülésén szintén foglalkozik majd ugyanezzel a témával.

az ülésen összegezték a budapesti szakszervezeti alapszervek újjáválasztásának tapasztalatait, továbbá ismertették azokat az észrevételeket és javaslatokat, amelyek a dolgozók részéről hangzottak el a választó-gyűléseken. végezetül megvitatták a szakszervezetek soronkövetkező feladatait, s jóváhagyták az szbt második félévi munkatervét./mti/

--

10.20/p

-5-

ke 1070
1105 kp

a szerkesztőségek figyelmébe

a bb. 10. sz. hírünk /ülést tartott.../ 1. bekezdésének 2. sorában a név helyesen:

Kőmives István, a fővárosi tanács vb elnökhelyettese...

/mti/

bb. 12. földgáztüzelés a salgótarjáni öblösüveggyárban

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

Szerdán hajnalban begyűjtötték a salgótarjáni öblösüveggyár első földgáztüzelésű üvegolvasztó kádkemencéjét. még az idén további négy, jövőre szintén négy kemencét állítanak generátor-gázzal földgáztüzelésre. a program megvalósítására több mint tízennyolcmillió forintot fordítanak. az új technológia bevezetésével javul az üveg minősége, színe, és jelentősen csökkennek az energiaköltségek./mti/

bb. 13. új Üzem várpalotán

vid -Lm ká

1969. július 2.

Szerdán megkezdődött a termelés a veszprémi bakony művek várpalotai üzemében. az anyavállalat, amely egyebek között alkatrészeket gyárt a szovjetunióban készülő fiat gépkocsikhoz, központi telephelyén ugynevezett profiltisztítást hajtott végre és több egységet vidékre telepített. a zárgyár várpalotára telepítésével elsősorban a nagyszámu női munkaerőt kívánják foglalkoztatni. az üzem, amely naponta 4000 komplett zárat készít, egyelőre 250 dolgozónak ad munkát. tervezik, hogy később a műszálorsók gyártását is a várpalotai üzemre bízzák./mti/

11.25/gy ke 110

1200/16p

- 6 -

bb. 14. megkezdődött a zalaegerszegi tv erősítő építése

vid -Lm ká

1969. július 2.

a televízió műsorvételének javítására erősítő állomás épült zalaegerszeg legmagasabb pontján, a bazilai tetőn. a zala megyei állami építőipari vállalat munkásai szerdán megkezdték a torony alapozási munkáit. a 92 méter magas, csuszószaluzással épülő torony a jövő év közepére készül el. a 6,500.000 forintos költséggel épülő erősítő és környéke egyúttal kirándulóhely is lesz. a torony földszinti részén vendéglőt, felső szakaszán pedig kilátót létesítenek./mti/

--

bb. 15. állandó építőipari termékbemutató a budapesti nemzetközi vásár területén

1 sb/lk-Lm hk

1969. július 2.

a budapesti nemzetközi vásár évm pavilonjában szerdán állandó építőipari termékbemutató nyílt. célja; folyamatosan tájékoztatni a lakosságot és a szakembereket a rendelkezésre álló korszerű építőanyagokról, szerkezetekről, szerelvényekről és berendezésekről. így a bemutatott többszáz terméket rendszeresen cserélik, kiegészítik az újabb gyártmányokkal. a lakosság hasznos utbaigazítást kaphat építkezésének ügyszólván minden problémájára a kiállításon állandó ügyeletet tartó építésügyi tájékoztatási központ munkatársaitól. a bemutatón részvevő vállalatoknak pedig a piackutatásban és az üzletszerzésben jelent segítséget ez az építőipari „mintaterem”, amely tulajdonképpen előfutára a légymányoson felépülő állandó építőipari kiállításnak.

a termékbemutatót szombat és vasárnap kivételével naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig tekinthetik meg az érdeklődők./mti/

--

11.32/Lm ke 110

1200/16p

- 7 -

bb 11. vadászati világkiállítást rendeznek budapesten
- sajtótájékoztató a muosz-ban

t jf/lk-lm hk

1969. július 2.

Szerdán a muosz-ban földes László mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes sajtótájékoztatót jelentette be: 1971. augusztus 27-től szeptember 30-ig budapesten rendezik meg a vadászati világkiállítást. a szervezési munkák már tavaly megkezdődtek. létrejött a kiállítás főbizottsága, valamint a társadalmi bizottság és máris 18 szakbizottság működik. a társadalmi jellegű szervezetekben mintegy 400 szakember tevékenykedik. a szervezeti munka méreteire jellemző, hogy az előkészítésben tíz minisztériumot, 12 országos hatáskörű szervet és 11 társadalmi szervezetet vonnak be. az előkészületek során a világkiállítás „főpróbaként”, sok helyi és országos rendezvényt bonyolítanak le; székesfehérváron vadásznapokat és kiállítást, budapesten pedig a 4. magyar vadásznapokat tartják meg. a magyar ebtenyésztők országos egyesülete is kiállításokat, valamint vadászkutya-versenyeket rendez.

Elkészültek és a kiállítások nemzetközi irodája már jóváhagyta az 1971. évi rendezvény főbb szabályzatait, amelyek intézkednek a részvétel lehetőségeiről, valamint a bírálat és a díjazás módjairól. a szabályzatok hat nyelven az egyéb propaganda jellegű kiadványok pedig négy nyelven kerülnek ki a nyomdából. rövidesen megjelenik a világkiállítás bulletinjének 1. száma, amely folyamatosan tájékoztatja az érdeklődőket az előkészületekről. igen érdekesen alakul a nemzetközi rendezvény programja. egyebek között trófea, vadászfegyver, sport-horgászati, vadászati eszköz és kemping-bemutatót láthat majd a közönség és akiket érdekel, megtekinthetik a fotóművészeti, a könyv- és a vadászati bélyegkiállítást. megrendezik a vadászati tudományos kutatók kongresszusát, a természetvédelmi tudományos szimpóziumot és a halászati tudományos ülészeket. az ebtenyésztők világszervezetének védnöksége alatt, nemzetközi kutyaversenyekre kerül sor, a bemutatókat látványos lovasrendezvények, nemzetközi sportlövő és íjjászversenyek teszik változatossá. a kiállítás ideje alatt természetfilm-fesztivál, továbbá egész sor kulturális rendezvény, hangverseny és színházi bemutató szórakoztatja majd a közönséget. egy-két napos utazások során lehetőség nyílik majd a világhírű magyar vadásztájékoztató megtekintésére is.

Földes László elmondotta még, hogy a magyar kiállítók önálló nemzeti bemutatót ismertetik a hazai vadgazdálkodás és a vadászati kultúra eredményeit. a hazai kiállítók valamennyi kollektív és szakosított bemutatót is részt vesznek. híres vadfajainkat a kiállítás területén szépen parkosított területen mutatják majd be a vendégeknek./mti/

..

- 8 -

11.45/lm ka mti

12¹⁰/lp

bb. 16. csongrádi szövetkezeti gazdák utaztak bulgáriába

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

Szerdán 40 termelőszövetkezeti gazda utazott csongrád megyéből bulgáriába. a szeged városi és járási tsz-ek területi szövetsége kezdeményezte a 10 napos tapasztalatcserét és állította össze a részletes utiprogramot. vármában, plovdivban, burgaszban és plevénben mezőgazdasági nagyüzemeket tekintenek meg. tanulmányozzák a világhírű bolgár Üvegvázi primórtermesztést, továbbá a szarvasmarha- és baromfitenyésztést, ellátogatnak kísérleti intézetekbe. a látogatás viszonzásaként még a nyáron bolgár mezőgazdasági szakembereket látnak vendégül csongrádban./mti/

..

bb. 17. nemzetközi vasas tanácskozás kezdődik budapesten

gy/hk

1969. július 2.

A vas és fémipari dolgozók nemzetközi szövetségének rendezésében július 3-án háromnapos kollokvium kezdődik budapesten. tizenegy ország, 13 szakszervezetének képviselői vesznek részt a mérnökök és technikusok termelésben és társadalomban elfoglalt helyéről, szerepéről folytatandó eszmecsere. a kollokvium a sajátos szakszervezeti tapasztalatok és feladatok elemzésén kívül a tudományos-technikai forradalom hatásának számos időszaki és távlati kérdésével is foglalkozik. a tanácskozás egybeesik a vas és fémipari dolgozók nemzetközi szövetségének jubileumával, amely 1949 júniusában alakult torinóban./mti/

..

bb. 18. „római udvaros”, motel nyílt a mecseki kempingben

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

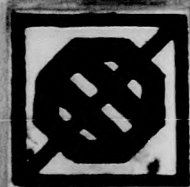
Pécsett új létesítménnyel gyarapodott a mecseki kemping. a festői környezetű parkerdőben, a színes pavilonok szomszédságában elkészült a negyvennégy vendég elhelyezésére alkalmas, huszonkét szobás motel, amelynek paneleszerkezetű fa- és farostlemezzel elemelt a szombathelyi faipari vállalat gyártotta és állította fel. a tetszetős épület a római építkezési stílusra emlékeztető, hangulatos kis udvart fog közre. a motel első lakói a ganz-mávas dolgozói./mti/

..

12.30/gy kc 13¹⁰

13¹⁰/lp

- 9 -

bb. 19. tartálykocsikat is rendelt győrből a csehszlovák vasut -
a második félévben 75 személykocsit kap a máv

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

a közuti járműprogram megvalósítása nem csökkenti a vasuti
járművek gyártását a győri magyar vagon- és gépgyárban, a jelen-
legi legnagyobb rendelőknek, a csehszlovák vasutaknak 175 személy-
kocsit szállítottak a tervnek megfelelően az első félévben,
ezzel 810-ra emelkedett az 1966. év utolsó negyede óta cseh-
szlovákiának átadott kocsik száma.

az export jövőre tartálykocsik szállításával bővül, a
strojexport csehszlovák külkereskedelmi vállalattal aláírt szer-
ződés értelmében a magyar vagon és gépgyár 100 darab, 24
köbméteres alumínium tartálykocsit készít 1970-ben a csehszlovák
vasutaknak.

a máv ebben a félévben 75 másodosztályu, nemzetközi forgalom-
ra alkalmas személykocsit kap győrből./mti/

bb. 20. képzőművészeti főiskolások hódmezővásárhelyen

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

a képzőművészeti főiskolások 25 tagú csoportja szerdán hód-
mezővásárhelyre érkezett. szabó iván szobrászművész tanár veze-
tésével négy hetet töltenek az alföldi piktúra központjában, a
város hírneves művésztelepén találkoznak az ott dolgozó idősebb
nemzedék képviselőivel, tanulmányozzák a tornyai jános múzeum
gazdag anyagát.

a főiskolásoknak a városban készített alkotásait kiállításon
mutatják majd be a hódmezővásárhelyi múzeumban./mti/

bb. 22. elhunyt hegyi rezső

k fe/mg/gy/hk

1969. július 2.

hegyi rezső, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje
elhunyt. hamvasztás utáni bucsuztatása július 5-én, szombaton
délután 10 órakor lesz a farkasréti temetőben./mti/

12.47/gy

- 10 -

13²⁵16p

bb. 21. nyereségvágyból elkövetett emberölésért 15 évi szabadság-
vesztés

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

az egri megyei bíróság nagy józsef, 21 éves sziráki lakost
15 évi, godó margit 20 éves gyöngyössolymosi lakost pedig 11
évi szabadságvesztésre ítélte nyereségvágyból elkövetett ember-
ölésért. az elítéltek - mindketten többszörösen büntetettek -
1969. február 26-án este behatoltak özv. tassi ferencné 64 é-
ves gyöngyösi lakos lakására, hogy pénzt szerezzenek. megtá-
madták az idős asszonyt, aki az útlegektől, a rugásoktól esz-
méletét veszítette. támadói ezután kendőt szorítottak a szájá-
ra, a súlyos bántalmak következtében özv. tassi ferencné né-
hány óra múlva meghalt.

az ítélet nem jogerős./mti/

bb. 23. felépült a sátoraljaujhelyi hegyalja ruházati szövetkezet
új üzeme

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

sátoraljaujhelyen elkészült a hegyalja ruházati szövetkezet
új üzeme. a több mint hatmillió forintos költséggel felépült
háromemeletes épületben ezer munkást foglalkoztatnak majd. az
új üzemben a legkorszerűbb konfekcióipari technológiát valósít-
ják meg: a gyártás a harmadik emeleten indul és a kész ruhane-
mő a földszinten csomagolva kerül a raktárakba. a technológiai
folyamathoz a német szövetségi köztársaságból, a német demokra-
tikus köztársaságból, japánból, olaszországból és csehszlo-
vákiából vásároltak nagyteljesítményű gépeket. az üzem első
emeleti könnyű konfekció részlegén a négy szalag szerelést be-
fejleszték és azokon az idén szakmunkásvizsgát tett száz fiatal
négyfőn reggel kezd meg a próbatermelést./mti/

bb. 24. házigyári panelokból új lakótelep építését kezdték meg
kazincbarcikán

vid-ká/gy/hk

1969. július 2.

a borsod megyei építőipari vállalat dolgozói az alsózsot-
cai házigyár termékeiből új lakótelepet építenek kazincbarcikán,
a paneles módszerrel szerdán ötszázkilencvenegy lakás szerelését
kezdték meg. a munkák meggyorsítására igénybe vették a csehszlo-
vák építők új szabadalmát, a cölöpalapozó gépet. a könnyen
mozgatható, nagyteljesítményű vibrátorral felszerelt berendezés
segítségével csövet engednek a talajba, amelyen át kiemelik
a földet és helyét betonpalattal töltik ki.

/folyt. köv./

- 11 -

13²⁵16p

bb. 24. / házgyári panelekból.... folyt./ gy

az ügyes berendezéssel hetente átlag száz - egyenként hat-hét méter hosszú - betoncölölpöt készítettek, ezekre a cölöptapokra helyezik el a panelházakat, amelyeknek külső homlokzatát új eljárással színezik./mti/

bb. 25. hazérkezett a czinege lajos vezette katonai küldöttség románidból

Te/mg/gy/hk

1969. július 2.

hazérkezett bukarestből a magyar katonai küldöttség, amely czinege lajos vezérezredes, az mszmp politikai bizottságának póttagja, honvédelmi miniszter vezetésével baráti látogatást tett a román szocialista köztársaságban.

a küldöttség fogadására a ferihegyi repülőtéren megjelent benkei andrás belügyminiszter, papp árpád a munkásőrség országos parancsnoka, csémi károly altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, az mszmp kb tagjai, bojti jános külügyminiszterhelyettes, varga péter az mszmp központi bizottságának osztályvezető helyettese, továbbá a honvédelmi minisztérium vezetői, a tábornoki kar számos tagja, valamint a társfegyveres testületek képviselői.

ott volt ion avram, a román szocialista köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, a baráti szocialista országok budapesti akkreditált katonai és légügyi attaséi, továbbá i.v. tutarinov vezérezredes, a varsói szerződés egyesített fegyveres erői parancsnokságának magyarországi képviselője./mti/

bb. 26. bugár jánosné

mg/gy/hk

1969. július 2.

a hazafias népfront országos tanácsának főtítkárhelyettese szerdán a népfront székházában fogadta a hazánkban tartózkodó japán békemozgalmi küldöttséget, a szívélyes eszmecsereén résztvett a népfront és az országos béketanács több vezető munkatársa./mti/

13.00/gy

1325/16p

- 12 -

bb. 27. időjárásjelentés

Lk/gy/

1969. július 2.

a meteorológiai intézet jelenti szerdán délben:

mérsékelt meleg idő

mára virradó éjszaka európa középső része felett csendes, száraz időjárás alakult ki. európa középső országaiban továbbá nyugat-európában a legmagasabb nappali hőmérséklet már eléri az évszaknak megfelelő értékeket. ezzel egyidőben a brit - szigetek és észak-európában a különböző hőmérsékletű óceáni légtömegek erősen felhős, szeles, sokfelé esős, változókönyű időt okoznak. hazánkban kedden a dunántúlon kevés nappali felhőképződés volt. esőt sehonnán sem jelentettek. az ország többi részein változó mennyiségű felhőzetből többfelé keletkezett zápor, egy-két helyen zivatar. a lehullott eső mennyisége általában csapadéknym és 7 milliméter között váltakozott, de orosházaán 14 millimétert mértek. a nyugati megyékben a 10-13 óras napsütés hatására 20-25 fokig emelkedett a hőmérséklet, ugyanakkor a keleti megyékben, ahol 2-6 órán át sütött a nap csak 18-22 fokos maximumhőmérséklet alakult ki.

ma hajnalra 7-14 fokig hűlt le a levegő. a délelőtti folyamán derült, száraz idő volt. a hőmérséklet 11 órára 22-24 fokig emelkedett. budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke 17,9 fok volt, a sokévi átlagnál 3,7 fokkal alacsonyabb.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 24 fok volt, a tengerszintre átszámított légnyomás 764 milliméter, nem változik.

a balaton vizének hőmérséklete 11 órakor sió foknál 20 fok volt.

várható időjárás csütörtök estig: főként nappali felhőképződés, legfeljebb egy-két helyen előforduló záporral, zivatarral. mérsékelt, változó irányú szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 10-15, legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 24-27 fok között.

a duna vízállása budapestnél 316 centiméter./mti/

14. 15/gy

15 31/2

- 13 -

bb. 28. elítélték a szolnoki vagonfosztogatókat

vid-ká/gy/cz

1969. július 2.

Vagonfosztogatók ügyében hozott ítéletet a szolnoki járás-bíróság. a múlt év végén és ez év elején több bejelentés érkezett a szolnoki megyei rendőrkapitányságra: ismeretlen tettesek rendszeresen dezsmálják a vagonokat. a február 15-én például hatvanhat férfiöltönyt, valamint huszonegy női pizsamát vittek el a feltört vagonból. a rendőrség elfogta a tetteseket. hét vádlott került a bíróság elé: rácz györgy, burai béla, rácz dezső, raffael jános, holcseka géza és két fiatalkorú társuk. a bíróság megállapította, hogy a vádlottak folytatólagosan csaknem hetvenezer forint értékű árut raboltak el. rácz györgyöt négy és fél, burai bélát három és fél, rácz dezsőt négy, raffael jánost három, holcseka gézát pedig kétévi szabadságvesztéssel sújtotta a bíróság. a két fiatalkorút hat, illetve tizhónapi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték./mti/

..

bb. 29. új községközpont celldömölkön - kilencemeletes lakóház építését kezdték meg

vid-ká/gy/cz

1969. július 2.

új községközpontot alakítanak ki a gyors ütemben fejlődő járási székhelyen: celldömölkön. a korszerű abc áruház már elkészült, ezenkívül kétszáz lakás, csatornahálózat, új művelődési ház épül. a lakóházak földszintjén kereskedelmi egységek kapnak helyet. a centrumban szerdán megkezdtek a járás leendő legmagasabb épületének, a kilencemeletes lakóháznak alapozását./mti/

..

bb. 31. uborkaszegzon a békéscsabai konzervgyárban

vid-kz/gy/cz

1969. július 2.

szerdán megkezdődött az uborkaszegzon a békéscsabai konzervgyárban, ebben az idényben több mint 32 000 mázsa nyersáruból készítenek ízletes csemegeuborkát. a szakvélemény szerint az ideai uborka izre, zamatra, külső formára jóval felülmúlja a tavalyit. a zöldségfélék közül az uborka az egyedüli, amelyre minőségi szempontból is jó hatással volt a csapadékos időjárás./mti/

..

- 14 -

14.20/-s

le 15

bb. 30. ötvenholdas mesterséges tó tata határában

vid-kz/gy/cz

1969. július 2.

ötvenholdas ülepítő tó műszaki átadását kezdték meg szerdán tata határában. az ország harmadik legnagyobb tava a festői környezetű tatai öreg tó védelmét szolgálja majd. ez tisztítja meg tatabánya szennyvizét, amely az általánosan keresztül az öreg tóba folyik. öt évig tudja fogadni és szűrni a vizet. az övezetek folyamán mintegy kétmillió köbméter iszap is lerakódott az öreg tó fenekén és nagy területet rabolt el a víztől. még az idén munkához kezd az a nagyteljesítményű uszóhajó, amely ettől is megszabadítja. így valóban a fürdőzők paradicsomává válik ez a vidék, amelyet már most is többezren keresnek fel a nyári vasárnapokon. a tó partján kialakult az első vikendház telep, nemzetközi kempingtábor nyílt, uttórd tábortakat építenek. a tervekben nagy üdülőházak építése is szerepel. a tó rendbehozatalával lehetőség nyílik arra, hogy európa bajnokságok rendezésére is alkalmas 2 000 méteres kajak-kenu pályát alakítsanak ki./mti/

..

bb. 32. országos ifjúsági klubvezetői tábor szarvason

vid-kz/gy/cz

1969. július 2.

a kisz központi bizottságának a kisz békés megyei bizottságával közös rendezésében szerdán szarvason megnyílt a 3. országos ifjúsági klubvezető tábor. a továbbképző és tapasztalatcsere jelleggel megrendezett táborba a „kiváló ifjúsági klub”, címet viselő, illetve már hosszú ideje jól működő klubokból mintegy 160 fiatal érkezett az ország minden részéből. ifjúságpolitikai és művelődéspolitikai, továbbá időszerű mozgalmi és népművelési feladatokkal foglalkozó előadásokat hallgatnak meg. „minta-klub-foglalkozásokat”, „irodalmi vitákat rendeznek. sok kulturális és sportrendezvény is szerepel a programban./mti/

..

bb. 33. a művészek műsorokkal fizetnek

vid-kz/gy/cz

1969. július 2.

a miskolci nemzeti színház művészei a szakszervezeti bizottság kezdeményezésére és segítségével tetszetős és kényelmes üdülő építettek „a borsodi balaton”, a mályi tó partján. a hat szobából és társalgóból álló nyári házat a sátoraljaujhelyen készített „erdért”, típusu fapanelokból szerelték össze és az üdülő kialakítására saját erőből mintegy kétszáz ezer forintot költöttek. az üdülő kerítését, parkját, utjait és a tóba nyúló molót a társulat tagjai a mályi téglagyár és a miskolci pamutfonóda dolgozóinak közreműködésével társadalmi munkában készítették el. a segítséget a művészek az üzemekben műsorokkal viszonozzák. a miskolci színészek új nyári nyaralóját szerdán avatták fel./mti/

14.38/-s

le

..

- 15 -

bb. 34. magyar-bolgár fiatalok találkozója pécssett

vid-ká/gy/cz

1969. július 2.

a baranyában tartózkodó bolgár komszomolisták szerdán azokat a dél-baranyai helységeket keresték fel, ahol negyedszázaddal ezelőtt a bolgár „drávai hadosztály”, súlyos ütközeteket vívott a hitlerista csapatokkal. a komszomolisták ellátogattak drávaszabolcsra, a nagy drávai áttörés színhelyére, valamint mattyra és gordisára, ahol sok bolgár katonára esett el. siklóson megtekintették a „drávai hadosztály”, emlékére a várban berendezett bolgár katonai muzeumot. pécssett szerdán délután a bolgár komszomolisták kisz-fiatalokkal találkoztak és a mecseki szabadtéri színpadon nagygyűlésen erősítették meg a két nép barátságát.

a bolgár komszomol-küldöttség csütörtökön budapestre utazik, majd a főváros megtekintése után visszatér hazájába./mti/

--

bb. 35. megkezdődött a feketeribiszke szüret az ipoly völgyében

vid-kz/gy/cz

1969. július 2.

az ipoly-völgyi termelészövetkezetekben megkezdődött a feketeribiszke szüret. nógrád megyében mintegy ezer hold területen termesztik ezt a c vitaminban rendkívül gazdag bogyós gyümölcsöt. a várható mintegy harminchárom-harmincnégy vagonnyi termés kétharmadát svájcba, a német szövetségi köztársaságba és svédországba szállítják./mti/

--

bb. 36. szombathelyi építészek nemzetközi pályázaton - ötvenhárom országból 650 jelentkező

vid-kz/gy/cz

1969. július 2.

nemzetközi pályázatot írtak ki bécsben a nemzetközi atomenergiaügynökség, az énsz iparfejlesztési szervezete és egy nemzetközi konferencia központi székházának tervezésére. ötvenhárom országból - köztük észak-amerikából, braziliából, japánból, európai államokból - 650-en neveztek a pályázatra. hazánkat tíztagú szombathelyi alkotókollektíva képviseli a rangos fórumon, zalotay elemér tervezőmérnök irányításával.

a szombathelyi szakemberek három hónap alatt készítették el a körülbelül szombathely belvárosával azonos területen fekvő 50-60 emeletes felhőkarcoló épületkolosszus tervét, amelynek 4-5 ezer irodájában mintegy tízezren dolgoznak majd. éttermek, bárók, csarnokok, iskolák, óvodák, golfpályák, nyomdák, mozi, sajtóközpont, repülőtér, 129 ezer négyzetméteres fedett autóparkoló tartozik még hozzá. a 60 egész íves német, angol és francia nyelvű tervrajzot elküldték az osztrák fővárosba. a neves cseh-szlovák, osztrák, finn, angol, francia, svájci és lengyel építészekből álló zsűri többhónapon át bírálja felül a beérkezett pályaműveket. a legjobbak díjazására 2 300 000 schillinget fordítanak.

/mti/

15.00/gy

--

- 16 -

bb 38. maros rudolf zeneszerzőt

101/01 bh -cz

1969. július 2.

az új zene nemzetközi társaságának hamburgi kongresszusán beválasztották az 1970-ben baselben megrendezésre kerülő modern zenei fesztivál öt tagú nemzetközi zsűrijébe./mti/

--

bb 37. a koreai hazafias egységfront küldöttségének látogatása nagykátán

vid gö ká bh -cz

1969. július 2.

a koreai népi demokratikus köztársaság hazafias egységfrontjának és békevédelmi nemzeti bizottságának delegációja, kang rjang uknak, a kndk legfeljebb népi gyűlése elnöksége alelnökeinek, a hazafias egységfront elnökségének tagja, a békevédelmi bizottság elnökének vezetésével szerdán nagykátára látogatott. a küldöttséget elkísérte an min szu, a kndk budapesti nagykövetségének titkára. a vendégeket a község művelődési házában dr. csicsay iván a pest megyei bizottságának titkára, antalfia jenő, a nagykátai járási pártbizottság első titkára, csaba jános, a járási tanács elnökhelyettese és a magyar-koreai barátság termelészövetkezet vezetői fogadták. antalfia jenő köszöntője után rátkai sámuél, a termelészövetkezet elnöke ismertette a közös gazdaság munkáját és eredményeit. kang rjang uk válaszbeszédében a baráti nép és az un-mong-i koreai magyar barátság termelészövetkezet tagságának jókívánságait tolmácsolta. a vendégek ezután a termelészövetkezet földjein megtekintették az őszi árpa aratását, majd az ujszilvási állami gazdaságba látogattak, ahol salomvári lászló igazgató köszöntötte a koreai küldöttségét./mti/

--

bb 41. új kenyér gyár épül nyiregyházán

vid/kz bh -cz

1969. július 2.

22 millió forintos költséggel új kenyérgyár építését kezdték meg nyiregyházán. a program szerint 1970. végére készül el. naponta 20 tonna kenyeret ad majd piacra. üzembehelyezésével lényegesen javul a kenyérellátás a városban és környékén. a nyiregyházihoz hasonló nagyságú kenyérgyár épül kisvárdán is./mti/

--

15.25 bh *ke*

- 17 -

bb 39. árvízvédelmi készültséget rendeltek el a fehér és a fekete körösnél

1 sb-vid/mg bh -cz

1969. július 2.

az utóbbi 24 órában lehullott csapadék egy-másfél méteres árhullámot indított el a körösnél. így a gyulai vízügyi igazgatóság szerdán reggel elsőfoku árvízvédelmi készültséget rendeltek el a fehér és a fekete körös felső szakaszán, s megszervezte a figyelőszolgálatot a gátakon. antnál szerdán délelőtt 556 centiméteres vízszintet jelzett a fekete körös vízmércéje, a fehér-körös vize pedig gyulánál a 352 centiméteres jelzésig emelkedett. a két folyó vize tehát csak kevéssel, 56, illetve 2 centiméterrel haladta meg azt a szintet, amelynél az első készültségi fokozat kezdődik.

az áradás délután lelassult, s a számítások szerint csütörtökön mindkét folyón sor kerül az apadásra is. pontosan egy évvel ezelőtt aszály tikkasztotta ezt a vidéket, s ekkor a vízügyi igazgatóság nagy erőfeszítésekkel naponta 1,2 millió köbméter öntözővizet adott a szomszagos földeknek. most viszont a belvizcsatornák is megteltek, s már nyolc nagy szivattyutelep dolgozik éjjel-nappal, hogy átmenelje a vizet a csatornákból a körösökbe.

a körösvidéki nagyobb csapadék egyébként helyi jellegű volt. az ország többi folyói nyugton maradtak, s ugyyszólván valamilyen nyíben apad a viz./mti/

--

bb 40. divatbemutató a panoráma strandhajón

t sz/lk bz -cz

1969. július 2.

a szivárvány budai áruház ötletes, stílusos módon propagálja árukinálását: szerdán próbaképpen a mahart panoráma strandhajóján rendezett divatbemutatót, felsorakoztatva a nyárra ajánlott fürdőruhákat, kemping-felszereléseket, ünnepi és mindennapi alkalmakra viselhető ruhákat. meghívta a bemutatóra, illetve a strandhajó kirándulására az áruház rendszeres vásárlóit, és megtekintették a bemutatót mindazok, akik egyébként mint turisták vagy kirándulók a hajóuton részt vettek. a divatbemutatót e hónap 4-én, és 8-án délután megismétlik és amennyiben a vásárló érdeklődést tanúsítanak, ismét rendeznek egy sorozatot, s a jövő évben pedig rendszeressé kívánják tenni a mártírok útjai áruházának ezt a szemléltető árupropagandáját./mti/

--

14.43 bh

- 18 -

el

bb 42. 10 millió forint a pécsi „alvilág”, ártalmatlanná tételére

vid/kz bh -cz

1969. július 2.

tíz millió forintot szavazott meg pécs tanácsának végrehajtó bizottsága a mecsekajai város kellemetlen „hiressége”, a történelmi belváros alatt rejtőz pincelabyrinth és vízmosás üregek feltárására, ártalmatlanná tételére. az összeget az idén és jövőre használják fel. az ismeretlen „alvilág”, tavaly nyár óta valóságos támadás sorozatot indított pécs egyik legforgalmasabb részén, a kossuth- és hal-tér környékén. 8-9 méter mélységig többszintű pincék, üregek omlottak be, uttestek és épületek rongálódtak meg, ami zavart okozott a közlekedésben. a kossuth-tér déli részén, a város kellős közepén, jelenleg is négy kutatóaknában dolgoznak a bányászok: ezekből közelítik meg a pincefolyásokat és végzik a különféle védelmi munkákat. a pincék sérült boltozatát kijavítják, megerősítik. így azok akár használhatóak is. a pinceboltozat és az uttest közötti üregeket pedig betonnal injektálják, tömítik, hogy a közlekedés ismét biztonságos legyen. ezen túlmenően, a tanács három évre terjedő folyamatos vizsgálat elvégzésével bizta meg a tervező vállalatot pécs középkori várfalán belül feltételezett pincerendszer felderítésére. a kb. másfélmillió forint értékű kutatási munka tapszatalatai, „leletei”, szabják majd meg, hogy a továbbiakban hol kell védekezni, milyen mértékben és sorrendben.

pécs tanácsát rendkívül súlyosan érinti az ismeretlen labyrinthus hivatlan „jelentkezése”, az életvédelmi és az épületek óvását egyaránt célzó kutató és helyreállító munkák költségét csak a már korábban jóváhagyott ut és lakóház felújítások terhére, azok csökkentésével tudják elvégezni. emiatt az illetékes pécsi hatóságok véleménye szerint, méltányos lenne ha központi szervek külön e célra folyósított hitellel segítenék a veszélyes „földalatti város”, ártalmatlanná tételét./mti/

--

bb 45. nagyszabású szociológiai felmérés a viharsarokban

vid-kz/mmé bh -cz

1969. július 2.

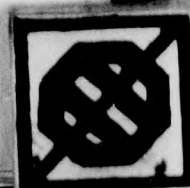
nagyszabású szociológiai felmérést kezdett a viharsarokban a békés megyei tanács megbízása alapján a magyar tudományos akadémia szociológiai csoportja. a körülbelül egy évig tartó munka békés megye 20 városát és községét érinti. a falvakban egyetemisták, a városokban és a nagyobb községekben pedig pedagógusok gyűjtik az adatokat. százharminc fő és többszáz alkérdésre kérnek választ./mti/

--

- 19 -

16.04 bh

el 172

bb 43. milyen legyen a jövőben a matematikai oktatás? - bolyai jános matematikai társulat vándorgyűlése veszprémben

vid ká szb -cz

1969. július 2.

a mtesz veszprém megyei szervezete fennállásának 10. évfordulója alkalmából július 2-től 5-ig veszprémbe hívta össze országos vándorgyűlést a bolyai jános matematikai társulat. a plenáris ülést szerda délután nyitották meg a veszprémi vegyipari egyetemen, majd három napon két szekcióban az általános- és a középiskolai matematikai oktatás tapasztalatait és feladatait vitatják meg.

dr. császár ékes, a matematikai tudományok doktora, a társulat főtitkára és gábor endréné, az oktatási szakosztály elnöke az ülést megelőző sajtótájékoztatón nyilatkozott az mti munkatársának. a vándorgyűlés szervezői elmondották, hogy az ülésen a holnap iskolai matematikai oktatását is meg kívánják vitatni. általános és középiskoláinkban már elavult a matematikai oktatás módszere, ezért minél előbb el kell készíteni a korszerűbb tantervet. néhány témának, a differenciál és integrál számításnak, a kombinatorikának nagyobb teret kell adni.

a vándorgyűlésen a szaktanárokkal megvitatták azt is, hogyan lehet iskoláinkban korszerűsíteni az oktatást. vélemények szerint az általános és középiskolákban nem háromszor négy évre, hanem 12 évre előre kell elkészíteni a tantervet. a matematikai oktatást valójában az általános iskola első osztályában kell kezdeni. az első kísérleti osztály, amely 6 éve tanul új módszerrel matematikát, szakemberek véleménye szerint már a gimnázium 2-3 osztályának szintjénél tart. az idén már 25 osztályban vezették be a kísérleti oktatást, amelynek lényege, hogy önálló gondolkodásra nevelik a gyerekeket. játékos és szemléltető elemek közbeiktatásával érdeklővé tették a tárgyat. a kísérleti osztályokban megnyugtató alapot adnak a későbbi, nagyobb ismeretek elsajátításához. a kedvező tapasztalatok szerint jövőre már az ország 50 általános iskolai osztályában vezetik be a kísérleti matematikai oktatást. /mti/

--

16.10 bh

-20-

le 17/2

bb 44. új autóbuszokat kapott tatábánya

vid-kz/mné bh -cz

1969. július 2.

kilenc új autóbuszt vett át szerdán tatábányán a xviii-as számú aköv. a bányászváros közlekedését javítják velük. a 15 kilométer hosszú „szalagvárosban”, az utóbbi években ugyanis a gépkocsi-állomány csak 25 százalékkal, az utasforgalom pedig 50 százalékkal emelkedett. ezt az aránytalanságot igyekeznek megszüntetni. az aköv az év végéig összesen 42 autóbuszt vásárol, s ezekből Komárom megye minden városának juttatnak. egyidejűleg a teherszállítást is korszerűsítik: a célra a napokban 50 ndk-gyártmányú tehergépkocsit állítottak munkába. az új járművek vásárlására fordított 45 millió forintot az aköv saját bevételéből fedezi. /mti/

--

bb 46. ittasan vezetett - egy évre eltiltották a járművezetéstől

vid/kz bh -cz

1969. július 2.

baka márton 37 éves oroslányi lakost ittas vezetésért már egy ízben pénzbüntetésre ítélték, még sem okult. tehergépkocsival sódert szállított pusztavámra, amikor oroslányi ismerősei megkérték, vásároljon ott részükre bort. a szőlősgazda megkínálta őt, s utban hazafelé a demizsonból is húzott egy jó nagyot. ráadásul, teljesen szabálytalanul 11 munkást is felvett a kocsijára, nem volt azonban szerencséje: éppen beleesett egy ellenőrzésbe. már a szonda is kimutatta, hogy ivott, a vérvizsgálat pedig közepes alkoholos állapotot rögzített. tehát a szabálytalanul szállított munkások testi épségét is veszélyeztette. baka mártont az esztergomi megyei bíróság jogerősen egy évre eltiltotta minden járművezetéstől, és jelenlegi csillási beosztásában 5 hónapos javító-nevelő munkára ítélte, 10 százalékos keresetcsökkentés mellett. /mti/

--

bb 48. parlamenti közvetítések

k ol/mg bh -cz

1969. július 2.

az országgyűlés ülészakaról a kossuth-rádió csütörtökön 18 óra 30 perces kezdettel az esti krónikában számol be, a televízió pedig 19.25-től, képfelvételről. ezen kívül a tv-híradó mindkét adásában foglalkozik az országgyűlés eseményeivel. /mti/

--

16.12 bh

- 21 -

le 17/2

bb 47. új városrész épül dunaujvárosban

vid-kz/mmé szb -cz

1969. július 2.

megkezdődött dunaujváros új lakónegyede - a castrum - építése. egyelőre az új városrész pontos helyét jelölik ki és a terepet rendezik. a harmadik ötéves tervidőszak végén és a negyedik ötéves tervben együttesen 3 456 új lakást alakítanak itt ki, 36 öt, tíz és tizenöt szintes épületben. tizenöt szintes toronyház hét épül a telepen. ezek lesznek dunaujváros legmagasabb épületei. a helyi tervező irodában már készülnek castrum új 20 tantermes általános iskolájának, bölcsődjének, óvodájának, éttermének és üzleteinek tervei is. /mti/

--

bb 49. az első igazi aratási nap baranyában - „mezei konyhák,, csongrádban

ö vid-kz/mmé szb -cz

1969. július 2.

szerda volt az idén az első igazi aratási nap baranyában. a verőfényes meleg időben az egész megyében megindulhattak a kombájnok: csaknem félezer arató-cséplőgép vágja a gabonát. a munka teljes egészében rájuk hárul, mivel a gazdaságok - a szemvesztés és a költségek csökkentésére törekedve - kizárólag kombájnnal akarják betakarítani a termést.

az idei aratás késeinek számít. a kombájnok legalább két héttel utóbb indultak meg mint más években. jellemző e tekintetben, hogy tavaly ilyenkor például siklós határában már nem volt lábönálló gabona, és az egész megyében is mindössze kétheti munka várt még a kombájnokra. most viszont a gazdaságok zömében még az őszi árpát vágják és csupán dél-baranya néhány termelőszövetkezetében kezdték meg a buza betakarítását. a gabonavetések mintegy 50 százaléka kisebb-nagyobb mértékben megdőlt és ez megnehezíti, lassítja a kombájnok haladását.

csongrádban, ahol most már ugyancsak munkába lendül az aratás teljes gépezete, mintegy 500 termelőszövetkezetben alakítottak ki „mezei konyhát,,. a hódmezővásárhelyi ságvári tsz mezei éttermében a kétfogásos ebédből mindenki tetszés szerinti mennyiségben fogyaszthat. a hódmezővásárhelyi marx tsz-ben 400 személyre főznek naponta. /mti/

--

16.25/szb

-22-

17.10

bb 50. elhunyt weidinger józsef

k fe/mg bz -cz

1969. július 2.

elhunyt weidinger józsef, a munkásmozgalom régi harcosa, a szocialista hazáért érdemrend tulajdonosa. hamvasztás előtti bucsuztatása július 5-én, szombaton délután 3 órakor lesz. a xviii. kerületi kavicsbánya ujtemetőben. /mti/

--

bb 51. súlyos közlekedési baleset

fe/mg bh -cz

1969. július 2.

történt a ix. kerületben a ferenc körút 23-as számú ház előtt. marton jános 29 éves gépészmérnök motorkerékpárjával nem adta meg az elsőbbséget és járművel elütötte schalber leóné 71 éves nyugdíjast, akit súlyos sérüléssel szállítottak a kórházba. /mti/

--

bb 52. kádár jános fogadta a csehszlovák nagykövetet

Lk bh -cz

1969. július 2.

kádár jános, az mszmp kb első titkára szerdán bucsulátogatáson fogadta jozef pucsikot, a csehszlovák szocialista köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét. /mti/

--

- 23 -

17.40 bh

ll

bb 53. megduplázták a km jegykezelést az árusító helyeken - csaknem 10 000 -rel több utas váltott havi bérletet

t sb/mg bh -cz

1969. július 2.

a km-közlekedés első napján csaknem félmillió vonaljegyet vásároltak az utasok a kocsikisérőktől, s nagy forgalmat bonyolítottak le a trafikok, bérletpénztárak, eszpresszók stb. is. a belváros néhány trafikjában átmenetileg hiánycikk volt a vonaljegy, a tapasztalatokon okulva szerdán már bőséges készletről gondoskodott a budapesti közlekedési vállalat, megduplázza az árusítóhelyek, raktári, jegyállományát, összesen 57 millió vonaljeggyel töltötték meg az árusítók, tartsolyát, nagyobb részét természetesen a bkv kocsikisérői, bérletpénztárai, végállomásai kapták, 10 millió vonaljegyet pedig a dohányboltok, eszpresszók, stb. vettek át, ezen kívül a pályaudvarok környékén megkésztették a bkv jegyeladók számát, a máv most már engedélyezte, hogy a pályaudvarok területén is árusítsanak km-jegyet, nehéző még helyiséget is adott, de továbbra is elzárkózik attól, hogy máv alkalmazottak is résztvegyenek ebben a szolgáltatásban.

a nagy jegyvásárlási forgalom meggyorsítását segítette a bkv azzal is, hogy szerdától egy órával hamarabb nyitja és egy órával később zárja bérletpénztárait, érdekesség, hogy megnövekedett a kereslet a bérletek iránt is, júliusra csaknem 10 000 -rel több utas váltott bérletet, mint az előző hónapokban, sokan tehát inkább ezt az egyszerű, kényelmes megoldást választották, mint a sajátkezü jegykezelést.

a km-közlekedés második napján is folytatták sikeres munkájukat a főszereplők, a járművezetők, mert ezúttal sem történt egyetlen baleset sem, amelyet a kalauznélküliség rovására lehetett volna írni, a bkv csütörtökre kidolgozza újabb jegy-terítési programját, amellyel a szombat-vasárnapi kiránduló és strandforgalmat kívánja segíteni, az előzetes értesülések szerint a forgalmas helyeken nemcsak jegyárusító gárdáját erősíti, hanem a megállóiban jegykezelő-készülékeket is felszerel, hogy a kocsikon belüli jegylyukasztás már ne okozzon torlódást a felszállásnál. /mti/

..

- 24 -

17.50 bh

18⁴²

bb 54. befejeződött a kgst belkereskedelmi és közgazdasági munkacsoportjának budapesti tanácskozása

k sb/mné szb -cz

1969. július 2.

szerdán délután a budapesti körszállóban befejeződött a kgst országok belkereskedelmi, közgazdasági munkacsoportjának első ülése, a hét szocialista ország belkereskedelmének képviselőiből álló testület kidolgozta a munkacsoport működési szabályzatát, és meghatározta a munkacsoport idei és jövő évi tervét.

a kgst-beli belkereskedelmi miniszterek tanácskozó testületének keretében működő közgazdasági munkacsoport alapvető feladata, hogy többoldalú együttműködéssel hatékonyabba tegye a közös szocialista kereskedelmi tapasztalatok hasznosítását.

keserü jánosné belkereskedelmi miniszterhelyettes, a munkacsoport elnöke a program és a szabályzat átírása alkalmával hangsúlyozta, hogy a lakosság áruellátásában a szocialista belkereskedelem fejlődésében elsődleges szerepe van a tervezésnek, az anyagi ösztönzésnek, az árrendszernek, a kereskedelem szervezeti rendszerének, ez a munkacsoport pedig a közös tanulmányok elkészítésével, a többoldalú tapasztalatcsere eszközeivel hozzájárul a szocialista országok belkereskedelmének fejlesztéséhez.

a részvevő szocialista országok belkereskedelmének képviselői szurdi istván belkereskedelmi miniszter jelenlétében - magyar részről keserü jánosné belkereskedelmi miniszterhelyettes - aláírták a munkacsoport megalakulásáról, a működési szabályzatról, valamint a munkacsoport programjáról szóló jegyzőkönyvet. /mti/

..

a szerkesztőségek figyelmébe!

lkszb -cz

1969. július 2.

a mai bb 48-as számú hírünket visszavonuk, kérjük helyette az alábbi közleményt használják fel.

x x x

parlamentari közvetítések

az országgyűlés ülészakaról a kossuth-rádió csütörtökön a déli krónikában, a 15 órai hírekben és a 18.30 órakor kezdődő esti krónikában számol be hangképekben, illetve helyszíni közvetítésben, a televízió pedig 19.25 órától képfelvételről, ezenkívül a tv-hiradó mindkét adásában foglalkozik az országgyűlési eseményekkel. /mti

..

17.55/szb

-25-

18⁴²

a szerkesztőség figyelmébe!

a mai bb 37. sz. hírünk: / a koreai hazafias egységfront.../
1. bek. 7. sorában a szöveg helyesen:

.. . dr. csicsay Iván a pest megyei tanács elnökhelyettese,
s. hegedüs lászló a hazafias népfrent megyei bizottságának
titkára, antalfia jenő...

/mti/

..-

bb 55. „európa békéjéért, biztonságáért,, - a nemzetközi
ujsgíró szervezet felhívása

i fe/lk szb -cz

1969. július 2.

a nemzetközi ujságíró szervezet „európa békéjéért, biz-
tonságáért,, címmel közzétette a batatonszéplaki végrehajtó bi-
zottsági ülésén elfogadott felhívását, amelyben európa és az
egész világ ujságíróihoz fordult; tegyenek erőfeszítéseket az
európai béke és biztonság érdekében.

a felhívás emlékeztet arra, hogy a xx. század két világ-
háborúja európában tört ki, és mérhetetlen szenvedést zudított
az emberiségre. éppen ezért egy megbízható és hatékony európai
biztonsági rendszer létrehozása nemcsak európa népei, hanem
minden más kontinens számára is nagy jelentőségű. egy újabb há-
boru kitörése európában - figyelembe véve a tömegpusztító fegy-
verek mai fejlődését - lángba borítaná földgolyónk legtávolibb
sarkát is. ennek megakadályozására, a szilárd és tartós béke meg-
teremtésére - amely a társadalmi haladás, a boldogabb emberi jö-
vő egyetlen feltétele - minden eszközzel támogatni kell olyan ha-
tékony európai biztonsági rendszer létrehozását, amely szem előtt
tartja és figyelembe veszi európa minden népének és államának ér-
dekeit, tekintet nélkül azok társadalmi és politikai rendszerére.

a nusz felhívása rámutat, hogy a második világháboru után
az európai országok képviselői még egyetlen egyszer sem jöttek
össze, hogy megvizsgálják - és megoldják - az európai biztonság
kérdéseit, hogy megtalálják az európai népek közötti kölcsönös
megértés lehetőségét.

/folyt.köv./

19.25 bh

clé

-26-

bb 55. /„európa békéjéért,,... v. folyt./-szb

- ezért fogadtuk nagy érdeklődéssel - hangsúlyozza a nusz
dokumentuma - a varadi szerződés tagállamainak az európai ál-
lamokhoz intézett budapesti felhívását, amely konstruktív javas-
latokat tartalmaz, s ezzel járul hozzá az európai feszültség
enyhüléséhez, az európai biztonsági rendszer megteremtéséhez.

- működnek még olyan erők európában - idézi a nusz doku-
mentuma a budapesti felhívást -, amelyek nem a viták rendezését
és a békeszerződéseket szorgalmazzák, hanem ellenkezőleg, új
katonai összecsapásokat, fegyverkezést, hosszú évekre szóló ka-
tonai programokat készítenek elő, s velük együtt működnek azok,
akik nem vonták le a második világháboru kimeneteléből, a hábo-
ruban szétzúzott militarizmusból, náciizmusból a tanulságot.

a budapesti felhívás alapján hangsúlyozza még a dokumen-
tum: a felhívást aláíró államok meggyőződése, hogy az össz-eu-
rópai együttműködés fejlesztése az egyetlen reális alternatíva
volt és marad, ellentétben a veszélyes katonai szembenállással,
a fegyverkezési versennyel, a viszálykodásokkal, amelyeket to-
vábbra is igyekeznek rákényszeríteni európára a második világ-
háboru eredményeinek megsemmisítésére és európa térképének át-
alakítására törekvő agresszív erők.

a dokumentum idézi még a budapesti felhívás több fontos
megállapítását, többek között, hogy az európai államok közötti
gazdasági, politikai és kulturális kapcsolatokat az országok
egyen jogosságának, függetlenségének és szuverenitásának tiszte-
letben tartása alapján kell erősíteni. európa biztonságának
alapvető előfeltétele az európában fennálló határok - köztük
az odera-neisse határ, valamint az ndk és az nszk közötti hatá-
rok sérthetatlensége, az ndk és az nszk létének elismerése, az
hogy az nszk lemondjon az egész német nép képviselőjének ígé-
nyéről és az atomfegyver bármilyen formában történő birtoklásá-
ról.

a nemzetközi ujságíró szervezetbe tömörült ujságírók ezért
támogatják az össz-európai értekezlet összehívásának gondola-
tát, egy olyan értekezletét, amely képes volna megvizsgálni a je-
lenlegi európai problémákat és megteremteni annak lehetőségét,
hogy az oly sok vérrel áztatott európa a különböző kontinensek
közötti együttműködés és a világbéke egyik jelentős tényezőjé
válják.

a nusz dokumentuma végül felhívással fordul a sajtó, a
rádió és a televízió munkatársaihoz: felszólítja őket, hogy te-
vékenységükkel járuljanak hozzá egy össz-európai értekezlet elő-
készítésére irányuló közvélemény kialakításához, amely értekez-
let célja megfelel az egész emberiség alapvető érdekeinek./mti/
..-

19.36/szb

-27-

clé

bb 56. időjárásjelentés:

mmé bh -cz

1969. július 2.

a meteorológiai intézet jelenti 1969. július 2-án szerdán 19 órakor:

az évszaknak megfelelő hőmérséklet

várható időjárás csütörtök estig: főként nappali felhőkép-
ződés, legfeljebb szórvaenyosan előforduló záporral, zivatarral.
mérsékelt változó irányú szél. várható legmagasabb nappali hő-
mérséklet: 24-29 fok között./mti/

..

bb 57. babics antal és gömöri pál az idei korányi sándor emléké-
rme

t ms/tm bh -cz

1969. július 2.

a korányi sándor társaság szerdán a magyar tudományos aka-
démiaán tartotta 1969. évi tudományos ülését. radnót magda akadé-
miai levelező tag elnöki megnyitója után babics antal és gömöri
pál akadémikus tartotta meg az idei korányi sándor emlékelőadást,
amelyben a két kiváló tudós a magyar vese-kutatás és gyógyászat
fejlődését ismertette korányi sándortól napjainkig. ezután az el-
nök átnyújtotta babics antalnak és gömöri pálnak az idei korányi
sándor emlékérmét.

az emlékelőadást dr. hársing lászló és dr. rényi vámos ferenc
korreferátuma egészítette ki, majd számos előadás hangzott el,
amelyben a hazai vesegyógyászat és sebészet ismert szakemberein
kívül gyermekgyógyászok, valamint kórélettani és táplálkozástudo-
mányi szakemberek, radiológusok tárták a nagy számban megjelent
szakközönség elé kutatási eredményeiket, klinikai tapasztalataikat.
/mti/

..

szerkesztőségek figyelmébe

bh -cz

1969. július 2.

a mai bb 37. sz. hírünkben: /koreai hazafias.../ a szöveg
helyesen így kezdődik:

a kndk-nak a haza egyesítéséért küzdő demokratikus frontja és
békevédelmi nemzeti bizottsága delegációja, kang rjang uk-nak a
kndk legfeljebb népi gyűlése elnöksége alelnökének, a haza egyesí-
téséért küzdő demokratikus front elnöki kara tagjának, a békevé-
delmi nemzeti bizottság elnökének vezetésével szerdán nagykátára
látogatott./ innen a szöveg változatlan marad/

x x x

kérjük a koreai küldöttség nevét és tagjainak funkcióit a
továbbiakban is a fentiek szerint közölni./mti/

..

- 28 -

19.45 bh

de

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

p a r l a m e n t

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk vályi péter
pénzügyminiszter expozéját, amely szerdán délelőtt hangzik el
a parlamentben.

a beszéd szövege e m b a r g ó s, csak jelzésre hasz-
nálható fel.

x x x

bkk. 1. vályi péter beszéde

bs/e

1969. július 2.

tisztelt országgyűlés!

a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány nevében tisz-
telettel előterjesztem az 1968. évi költségvetés végrehajtásá-
ról szóló jelentést.

meg szeretném ragadni ezt az alkalmat arra, hogy ne csak
magát a zárszámadást kommentáljam, hanem gazdasági fejlődésünk
menetéről, gazdasági problémáinkról is szóljak és megemlítsek
néhány elképzelést, amelyekkel a kormány foglalkozik.

mindenekelőtt néhány szót a költségvetés végrehajtásáról.

a képviselő elvtársak rendelkezésére álló törvényjavaslat
és annak indokolása eléggé részletesen tartalmazza a költség-
vetés előirányzatainak teljesítését, ezért most arra szoritkoz-
hatom, hogy a legjellemzőbb arányokról, a legfontosabb eredmé-
nyekről beszéljek.

/fo lyt.köv./

- 1 -

de

bkk. 1. /vályi péter...1.folyt./e

az állami költségvetés 1968. évi bevételeinek összege 138,9 milliárd forint. ebből a vállalatok, a kisipari, fogyasztási és értékesítő szervezetek 117 milliárd forintot fizettek be, ami az összes bevételek 84 százaléka. a vállalatok és szervezetek nyeresége 1968-ban 64 milliárd forint volt, ami 14 milliárd forinttal több a tervezettnél. a többlet nagy része az 1968. évi induló árak tervezettnél magasabb nyereségtartalma miatt keletkezett, számottevő hányada azonban abból, hogy a vállalatok javították a termelés összetételét, olcsóbb anyagbeszerzési forrásokat kutattak fel, keresték a kedvezőbb értékesítési lehetőségeket.

az állami költségvetés nyereségadóból származó bevétele 39 milliárd forint, ami az összes nyereség 61 százaléka. az állami költségvetésre kedvező hatással volt, hogy a nyereségadó 22 százalékkal magasabb az előirányozottnál, ugyanakkor a tervezettnél nagyobb nyereség 34 százalékkal növelte a vállalati alapok számított összegét.

az eszközlekötési járulék 1968. évi összege kerekén 22 milliárd forint, ami jelentősen alacsonyabb az állami költségvetés összeállításánál számba vett összegnél. ennek az az oka, hogy az állóeszközök értéke az újraértékelés folytán alacsonyabb, a járulékfizetési kötelezettség alól mentesített eszközöké pedig magasabb volt a számítottnál. bérjárulékok, termelési adó, forgalmi adó, vám és import forgalmi adó címén együttesen a költségvetés 48,4 milliárd forintot tett szert, ami 2,5 milliárd forinttal haladja meg az előirányozottat.

össességében az állami költségvetés bevételei 1,6 milliárd forinttal haladták meg a tervezettet. ez tehát abból adódott, hogy a termeléssel, a forgalommal és a gazdálkodás hatékonyságával szorosan összefüggő bevételek a tervezettnél nagyobbak voltak, az eszközlekötési járulék és a központosított amortizáció viszont kevesebb volt a tervezettnél és mérsékelte a bevételi többletet.

az állami költségvetés 1968. évi kiadásainak összege 140,5 milliárd forint volt.

/folyt.köv./

sl

bkk. 1. /vályi péter...2.folyt./e

felhalmozásra a költségvetés összesen 29,5 milliárd forintot, a tervezettnél 3,2 milliárd forinttal többet fordított. a többletkiadás oka, hogy az 1967 december 31-én már folyamatban volt s vállalati kategóriába sorolt beruházásoknál a költségvetési kiadások a számítottat meghaladták. éppen ezért ezt olyan kiadásnak tekintjük, amely évről évre mérséklődik.

a vállalatok és szervezetek költségvetési támogatása 1 milliárd forinttal volt nagyobb az előirányozottnál. a többlet oka az, hogy a termelés és forgalom összetételében a tervezetthez képest eltolódás következett be és ez növelte a támogatási igényt. ebből a támogatásból minden ágazat részesült.

a költségvetési szervek az 1968-ban tevékenységük ellátására 48,8 milliárd forintot, az eredeti előirányzatnál 2,5 milliárd forinttal nagyobb összeget fordítottak. ebben több tényező játszott közre, a későbbi évek előirányzati terhére meggyorsult az utfenntartási és korszerűsítési program megvalósítása, a nem termelő beruházásoknál - különösen az állami lakásépítésekénél - az építőipari árak emelkedését a költségvetés fedezte. növelte a kiadásokat az is, hogy a gyermekgondozási segélyt a vártnál többen vették igénybe. a minisztériumok és tanácsok - élve az új tervezési rendszer adta önállósággal - kiadásaik belső strukturáját némileg megváltoztatták az országgyűlésnek bemutatott előirányzatokhoz képest. a változások általában kedvező irányúak.

eredményként könyvelhetjük el mindennekelőtt azt a növekedést, amely a társadalmi közös fogyasztás céljaira fordított kiadásokban, az egészségügyi, a szociális, a kulturális feladatok teljesítésénél és kommunális téren jelentkezett. ez a fejlődés az előző évihez képest a következő módon jellemezhető: a nemzeti jövedelem 1968-ban 5 százalékkal emelkedett, a szociális és egészségügyi kiadások - és ezen belül a társadalombiztosítási kiadások is - 11 százalékkal voltak magasabbak az 1967 évinél. tavaly a kulturális feladatok ellátására az előző évinél 6 százalékkal és az előirányozottnál mintegy 4 százalékkal többet fordítottunk.

/folyt.köv./

sl

parlament

bkk. 1. /vályi péter...3. folyt./e

az elmúlt esztendő a tanácsok gazdálkodásában is jelentős változásokat hozott. nőtt a tanácsok önállósága a rájuk bízott anyagi javak felhasználásában. a tanácsok élni tudtak a megnövekedett hatáskörrel, általában helyesen, takarékos módon gazdálkodtak. ennek bizonyítéka, hogy a megyei és a megyei jogú városok tanácsainál 1968 végén a költségvetési számlákon 2,6 milliárd forint, a fejlesztési alapokban pedig 4,8 milliárd forint halmozódott fel.

egyesek kifogásolják az évvégi tanácsi pénzmaradványok nagyságát. ezzel a véleményvel azonban nem lehet egyetérteni. az új gazdálkodási rendszer bevezetése a tanácsoknál éppen azt célozta, hogy ne kapkodva, az év utolsó hónapjaiban költsék el a rendelkezésükre álló pénzt, hanem a lakosság helyi érdekei szempontjából, a legfontosabb célok elérésére összpontosítsák. az ilyen törekvést a kormány messzemenően támogatja, különösen annak láttán, hogy a tanácsok a gazdálkodásban rájuk háruló feladatokat általában jól látták el. az adatok éppen arra mutatnak, hogy a tanácsok gazdálkodása nyugodtabb és folyamatosabb lett, jobban előrenéznek és terveznek.

a tanácsok több mint 400 millió forinttal járultak hozzá vállalatok fejlesztéséhez. a hozzájárulásból azonban mindössze 24 millió forint jutott az építőipari vállalatok fejlesztésére. az építőipari kapacitáshiány megszüntetése végett célszerű lenne, ha a tanácsok a jövőben fokozott gondot fordítanának az építőipar fejlesztésére, korszerűsítésére. erre 1969-ben anyagilag is lehetőséget biztosít az építési-szerelési adóból várható évi, mintegy 250-300 millió forint bevételi többlet, mert ezt a tanácsok állami támogatásának megállapításánál nem vettük figyelembe.

nem bizonyult helytállóknak az az aggály, hogy a szabadabb tanácsi gazdálkodás egyes ágazatok elhanyagolásához vezet. a tanácsok nagy felelősséggel és ugyanakkor nagy gondossággal tették eleget egészségügyi, szociális, kulturális és művelődésügyi kötelezettségeiknek. arra törekedtek, hogy a rájuk háruló gazdasági feladatokat is minél jobban ellássák.

nem kielégítő viszont a gazdálkodási hatáskörök és azok ellátásához szükséges eszközök decentralizálása a városi és nagyközségi tanácsok vonatkozásában.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /vályi péter...4. folyt./e

az 1968. évi állami költségvetés benyújtásakor 1,5 milliárd forint költségvetési hiánnyal számoltunk. a költségvetés tervezésének a gazdaságirányítás új rendszeréből adódó bizonytalanságai ellenére a költségvetés az előirányzatot csak minimálisan meghaladó, 1,7 milliárd forintos hiánnyal zárult. a hiány fedezetét a korábbi években képződött állami pénzkészlet biztosította, a tervezett egyensúlyi helyzet elérése ugy volt lehetséges, hogy a kormány - és a tanácsok is - operatív intézkedéseik során messzemenően törekedtek a gazdálkodás stabilitásának biztosítására és ez tette lehetővé a zárszámadásban kifejezésre jutó gazdálkodási eredményeket.

tisztelt országgyűlés!

a vállalatok tavalyi gazdálkodásáról szólva sok eredményről, számos problémáról és nem egy tennivalóról kell megemlítenem. a népgazdaság az elmúlt esztendőben is tervszerűen fejlődött, sőt azt is elmondhatjuk, hogy a gazdaságpolitikai célok megvalósulása tekintetében a tervszerűség a reform következtében a multhoz képest jelentősen megnőtt. sikeresen folytattuk a szocialista társadalom építését, a mult évben is fenntartottuk a fejlődés folyamatosságát és közben a gazdasági tevékenység széles területén megkezdődött a reform követelte átrendeződés. ílymódon bebizonyosodott, hogy a gazdaságirányítás új rendje alkalmas a gazdasági folyamatok tervszerű szabályozására.

a népgazdasági terv teljesítése 1968-ban kedvezően alakult, annak ellenére, hogy tavaly először nem bontottuk le kötelező vállalati tervmutatókra a népgazdasági tervet, nem utasítottuk a vállalatokat központilag elhatározott termelési program végrehajtására, hanem olyan közgazdasági szabályozó eszközöket alkalmaztunk, amelyek a vállalatokat érdekeltté tették és irányították a népgazdasági tervben szereplő feladatok végrehajtására.

1968-ban a nemzeti jövedelem 5 százalékkal nőtt. az ipari termelés 5 százalékkal, az építőipari termelés 6 százalékkal emelkedett, a mezőgazdaság termelése 1-2 százalékkal volt több az előző évinél. a lakosság pénzbevételei 8 százalékkal nőttek, ami jóval meghaladta a tervezettet. a külkereskedelem és nemzetközi fizetések terén a mult évinél és a számítottnál is kedvezőbb eredményeket értünk el. a gazdasági növekedés üteme az előző két évinél mérsékeltabb volt, a gazdaság területén azonban biztató lépéseket tettünk az egyensúlyi viszonyok javítása felé.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /vályi péter...5.folyt./e

a vállalati munkát azonban - a népgazdasági terv teljesítésén túlmenően - közelebbről is meg kell vizsgálnunk és a gazdasági hatékonyság fejlődése szemszögéből értékelnünk kell.

köztudott, hogy a vállalatok 1968-ban bőséges nyereségre tettek szert. ez hozzájárult a vállalati gazdálkodás folyamatosságához és biztonságához, megteremtette az alapját az önállóság fokozott kibontakozásának. a keletkezett magas nyereség azonban pillanatnyilag tompította az anyagi érdekelttség intenzitását, a vállalatokat nem készítette különösebb erőfeszítésekre a jövedelem további növelése, a gazdasági hatékonyság javítása érdekében.

a nagy nyereség realizálásában az árrendszernek döntő szerepe volt, hiszen a számítottnál nagyobb vállalati nyereségek egyik fő oka az 1968 január 1-1 induló áruk magas nyereségtartalma volt. a nyereség azonban év közben is folytonosan növekedett, amiben viszont az áraknak már jóval kisebb jelentősége volt, hiszen a termelői árak nem változtak az év során. ez alól egyetlen kivétel az építőipar, ahol a beruházási építkezések évközi áremelkedése 6-7 százalékos volt. ez hozzájárult a kiugró építőipari nyereségekhez. tavaly az építőipar 6 százalékos termelésnövekedése mellett az ágazatban foglalkoztatottak száma 7 százalékkal növekedett, vagyis a termelékenység visszaesett. e kedvezőtlen jelenségek megszüntetése, az építőipari vállalatok termelésének és termelékenységének gyorsított növelése fontos érdekünk.

a gépiparban 1968-ban lényegében az induló árszint stabilizálódott. a vevők többnyire eredményesen utasíthatták vissza az áremelési törekvéseket. másfelől a kínálati többlet ellenére sem következtek be jelentősebb árcsökkenések.

az anyag- és alkatrészellátás egyes részterületein nem volt teljes az egyensúly. hiány mutatkozott a múlt évben műszálas textilanyagokban, hengerelt acélban és egyes építőanyagokban. az anyagárak sem jeleztek számottevő változást.

felmerül a kérdés: a magasabb nyereséghányadból arra kell-e következtetnünk, hogy a kialakult termelői árszínvonal is magasabb az indokoltnál. ez nem lenne alapos következtetés. inkább arról van szó, hogy a termelést terhelő közvetett költségek egy része nem jelentkezik még a vállalatnál, mivel ezt az állam magára vállalja.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /vályi péter...6.folyt./e

növelte a nyereséget a kereslethez jobban igazodó termelés, a kínálat szerkezetének kedvező irányú változásai és a gazdasági hatékonyság javulása.

az 1968-as vállalati mérlegek azt mutatják, hogy a vállalatok nyereségeinek színvonala erősen eltérő. a középérték-től való átlagos eltérés felfelé és lefelé 60-60 százalék. a vállalati jövedelmek differenciálódásában nagy szerepe van még az egyes ágazatok eltérő sajátosságainak /így az eszköz-béranánynak, a technológiai feltételeknek, az adott területen érvényesülő árformáknak, az értékesítés közgazdasági körülményeinek/ és a kívánatosnál kisebb tényleges hatékonysági különbségeknek. jól érzékelhető viszont az a helyes tendencia, amely szerint a nyereség nagyobb hányada képződik az átlagos vagy annál jobb hatékonysággal termelő vállalatoknál, mint a gyengébbeknél. így megítélésünk szerint megvan a feltétele annak, hogy az átlagosnál hatékonyabban gazdálkodó vállalatok gyorsabban fejlődjenek. a vállalati jövedelmeknek a hatékonyság szerinti változása ellen hatnak egyelőre az állami pénzügyi támogatások, mivel viszonylag széles körben érvényesülnek, sokszor indokolatlanul nivelláló szerepet töltenek be és jelentős részükhöz veszteségtérítés jellege van.

a magas vállalati nyereségek a számítottnál 35 százalékkal több részesedési alap és 30 százalékkal nagyobb nyereségből származó fejlesztési alap képzését tették lehetővé.

a vállalatok és szövetkezetek nyereségből képződő részesedési alapja több mint 6 milliárd forint, ami azt jelenti, hogy a részesedési alap meghaladja a bér 10 százalékát. az átlagost lényegesen meghaladja ez az arány, a külkereskedelemben és a bányászatban a szabályozás hibái, az építőiparban pedig a kereslet-kínálati viszonyok miatt.

az 1968 évi vállalati mérlegek adatai szerint a részesedési alapok képződése lényegében megfelel a szabályozó rendszer kialakításánál meghatározott céloknak.

/folyt.köv./

Zel:

parlament

bkk. 1. /vályi péter...5. folyt./e

a vállalati munkát azonban - a népgazdasági terv teljesítésén túlmenően - közelebbről is meg kell vizsgálnunk és a gazdasági hatékonyság fejlődése szempontjából értékelnünk kell.

köztudott, hogy a vállalatok 1968-ban bőséges nyereségre tettek szert. ez hozzájárult a vállalati gazdálkodás folyamatos-ságához és biztonságához, megteremtette az alapját az önállóság fokozott kibontakozásának. a keletkezett magas nyereség azonban pillanatnyilag tompította az anyagi érdekelttség intenzitását, a vállalatokat nem készítette különösebb erőfeszítésekre a jövedelem további növelése, a gazdasági hatékonyság javítása érdekében.

a nagy nyereség realizálásában ^{az} árrendszernek döntő szerepe volt, hiszen a számítottnál nagyobb vállalati nyereségek egyik fő oka az 1968 január 1-1 induló áruk magas nyereségtartalma volt. a nyereség azonban év közben is folytonosan növekedett, amiben viszont az áraknak már jóval kisebb jelentősége volt, hiszen a termelői árak nem változtak az év során. ez alól egyetlen kivétel az építőipar, ahol a beruházási építkezések évközi áremelkedése 6-7 százalék volt. ez hozzájárult a kiugró építőipari nyereségekhez. tavaly az építőipar 6 százalékos termelés-növekedése mellett az ágazatban foglalkoztatottak száma 7 százalékkal növekedett, vagyis a termelékenység visszaesett. a kedvezőtlen jelenségek megszüntetése, az építőipari vállalatok termelésének és termelékenységének gyorsított növelése fontos érdekünk.

a gépiparban 1968-ban lényegében az induló árszint stabilizálódott. a vevők többnyire eredményesen utasíthatták vissza az áremelési törekvéseket. másfelől a kínálati többlet ellenére sem következtek be jelentősebb árcsökkenések.

az anyag- és alkatrészellátás egyes részterületein nem volt teljes az egyensúly. hiány mutatkozott a múlt évben műszálas textilanyagokban, hengerelt acélban és egyes építőanyagokban. az anyagárak sem jeleztek számottevő változást.

felmerül a kérdés: a magasabb nyereséghányadból arra kell-e következtetnünk, hogy a kialakult termelői árszínvonal is magasabb az indokoltnál. ez nem lenne alapos következtetés. inkább arról van szó, hogy a termelést terhelő közvetett költségek egy része nem jelentkezik még a vállalatnál, mivel ezt az állam magára vállalja.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /vályi péter...6. folyt./e

növelte a nyereséget a kereslethez jobban igazodó termelés, a kínálat szerkezetének kedvező irányú változásai és a gazdasági hatékonyság javulása.

az 1968-as vállalati mérlegek azt mutatják, hogy a vállalatok nyereségeinek színvonala erősen eltérő. a középérték-től való átlagos eltérés felfelé és lefelé 60-60 százalék. a vállalati jövedelmek differenciálódásában nagy szerepe van még az egyes ágazatok eltérő sajátosságainak /igy az eszköz-bé-aránynak, a technológiai feltételeknek, az adott területen érvényesülő árformáknak, az értékesítés közgazdasági körülményeinek/ és a kívánatosnál kisebb a tényleges hatékonysági különbségeknek. jól érzékelhető viszont az a helyes tendencia, amely szerint a nyereség nagyobb hányada képződik az átlagos vagy annál jobb hatékonysággal termelő vállalatoknál, mint a gyengébbeknél. így megítélésünk szerint megvan a feltétele annak, hogy az átlagosnál hatékonyabban gazdálkodó vállalatok gyorsabban fejlődjenek. a vállalati jövedelmeknek a hatékonyság szerinti változása ellen hatnak egyelőre az állami pénzügyi támogatások, mivel viszonylag széles körben érvényesülnek, sokszor indokolatlanul nivelláló szerepet töltenek be és jelentős részüknek veszteségtérítés jellege van.

a magas vállalati nyereségek a számítottnál 35 százalékkal több részesedési alap és 30 százalékkal nagyobb nyereségből származó fejlesztési alap képzését tették lehetővé.

a vállalatok és szervezetek nyereségből képződő részesedési alapja több mint 6 milliárd forint, ami azt jelenti, hogy a részesedési alap meghaladja a bér 10 százalékát. az átlagost lényegesen meghaladja ez az arány, a külkereskedelemben és a bányászatban a szabályozás hibái, az építőiparban pedig a kereslet-kínálati viszonyok miatt.

az 1968 évi vállalati mérlegek adatai szerint a részesedési alapok képződése lényegében megfelel a szabályozó rendszer kialakításánál meghatározott céloknak.

/folyt.köv./

Leli

bkk. 1. /vályi péter...7.folyt./e

a tavalyi gazdálkodás alapján képződött fejlesztési alap mintegy 40 milliárd forint, aminek egyharmada nyereségből, több mint egyharmada amortizációból, a fennmaradó rész pedig egyéb forrásból származik. a fejlesztési alap forrásai között tehát 1968-ban még csak kis súllyal szerepel a nyereség. ezért az eszközállományhoz viszonyítva kevés volt a lehetőség a vállalati saját erőből megvalósítható bővítésre. ez a helyzet azonban 1969-ben és a következő években némileg javult, mivel csökken a korábbi beruházások okozta vállalati elkötelezettség, a nyereség pedig - reméljük - a hatékonyság javulásával emelkedik.

a vállalatok fejlesztési lehetőségei kiegészülnek az állami és fejlesztési kölcsönrel, valamint a hitelforrásokkal is. ezek a források az eszközállomány további bővítésének lehetőségeit teremtik meg.

a vállalati alapok eltéréseit kifejező szóródás a számítások szerint kisebb, mint a nyereségé. ezt a részesedési alapoknál az adóprogresszió, a fejlesztési alapoknál pedig az okozza, hogy a viszonylag magas eszközigényű ágazatok jövedelmezősége relative alacsonyabb.

a tapasztalatok arra mutatnak, hogy az átlagosnál magasabb szerves összetételű vállalatok az átlagosnál kisebb bővítési lehetőségekkel rendelkeznek, s ez a műszaki fejlesztés követelményeinek nem felel meg. ennek konzekvenciáit a negyedik ötéves terv jövedelemszabályozási rendszerének kialakításánál is le kell vonni. az érdekeltségi rendszer keretei között kedvezőbbé kell tenni a perpektivikus szemlélet alapján álló intenzív fejlesztést. a szabályozási rendszert úgy kell továbbfejlesztetni, hogy a vállalati nyereség személyi jövedelem növelésre és fejlesztésre fordítható részének viszonylag merev megosztását esetleg közvetettebb, rugalmasabb módszerekkel váltsuk fel.

az állami pénzügyi támogatások, mentesítések és kivételek nagy volumene is hozzájárult a vállalatok könnyű pénzgazdálkodásához és lassította a strukturális átalakulást.

a jelenlegi támogatási rendszer hatását tekintve kettős: egyrészt lehetővé tesz olyan gazdasági tevékenységet, amelyet az adott ár- és jövedelemviszonyok mellett a népgazdaság szükségességnek tart, de a vállalat számára támogatás nélkül előnytelen lenne, másrészt azonban csökkenti az anyagi érdekeltség ösztönző hatását és nem segíti elő kellően a termelési és fogyasztási szerkezet javítását.

/folyt.köv./

bkk. 1. /vályi péter....8.folyt./e

a támogatás hatására a gazdaságtalan termelés is hatékonynak tűnik, a magas költségeket a ténylegesnél alacsonyabbra értékelheti a vállalat. támogatási rendszerünk az átmeneti években elfogadható, de ha nem törekednénk a fokozatos mérséklésre, akkor a rossz hatékonyságu termelés megtűréseivel elvonnánk az erőforrásokat a jobbaktól, s így nehezebben szorulna háttérbe a gazdaságtalan termelés.

támogatási rendszerünkön ennek megfelelően a következő változásokat kell fokozatosan végrehajtani:

- csökkenteni kell a piac nyomása ellen védő, veszteségterítés jellegű támogatásokat, illetve egyéb védőeszközök mértékét,
- másfelől erőteljesebben kell segíteni távlati műszaki fejlesztési és gazdaságpolitikai céljaink elérését, hogy a jók pótolják a jelenleg még dotált vállalatok gazdaságtalan termelése miatti kiesést. az ilyen támogatások ugyanis a struktúra folyamatos, kedvező átalakulását, a fejlesztési koncepciók megvalósítását gyorsítják.

1969-ben ezeknek az elveknek figyelembevételével változtattuk meg a támogatási rendszert. a támogatásokra fordított összeg ebben az évben 5 százalékkal, az iparban 10 százalékkal csökken. ezt a gyakorlatot 1970-ben tovább kívánjuk folytatni.

tisztelt országgyűlés!

nézzük meg, hogyan alakult az elmúlt évben a beruházásokkal és a készletekkel való gazdálkodás.

az utóbbi években a gazdasági feszültségek egyik forrása a felhalmozás alakulása volt. 1968-ban arra törekedtünk, hogy a beruházási piac egyensúlyzavarait enyhítsük, adjunk lehetőséget arra, hogy a beruházási javak kínálata felzárkózzék a kereslethez. ez nem volt könnyű feladat, hiszen már hosszabb idő óta a beruházási terv a népgazdaság erőforrásaihoz mérten túlzott volt. szűk volt az építőipari kapacitás a kereslethez képest. építőanyaggal és szerelvényekkel nem tudtuk az igényeket kielégíteni.

/folyt.köv./

bkk. 1. /vályi péter...9.folyt./e

az egyensúly hiánya dráguláshoz és az építési idő elhúzódsá-hoz vezetett. ennek hatásai még most is jelentkeznek. ezért eredményként kell elkönyvelnünk azt a tényt, hogy a beruházási színvonal 1968-ban nem haladta meg az 1967 évit.

a beruházási piac egyensúlya érdekében mérsékeljük az in-duló új állami, egyedi nagyberuházások számát, a beruházási hi-telezés terén pedig erősen szelektív, sőt helyenként szigorú pénzpolitikát folytattunk. ez a beruházási tevékenységben bizo-nyos rendeződést tett lehetővé, a teljes egyensúlyhoz azonban még néhány évre szükség van. addig is következetesen kell el-járnunk a beruházási ciklus lerövidítése és a beruházási tevé-kenység további javítása érdekében. a beruházás szerényebb nö-vekedését népgazdasági szinten a beruházási hatékonyság fokozá-sával kell kompenzálni.

az egyedi nagyberuházások a népgazdaság legfontosabb, de egyben a legnagyobb befektetést igénylő létesítményei. az el-múlt év végén 90 ilyen nagylétesítmény kivitelezése folyt, át-lagértékük megközelíti az 1 milliárd forintot. a múltban e be-ruházásainkat köztudottan jelentékeny többletköltségek és a be-fejezési időpontok késedelme jellemezte. úgy látszik, a reform intézkedései nyomán az előirányzatokhoz képest komolyabb több-letköltségekkel a továbbiakban már nem kell számolnunk annál is inkább, mert a többleteket a beruházóknak saját forrásaikból kell fedezniük. a megvalósítás üteme azonban továbbra is lassu. 1968-ban a tervezett tizenhárom helyett csak öt nagy új ob-jektum létesítése fejeződött be. a késedelem ebben az évben is fokozódik és ez azzal fenyeget, hogy a nagy létesítményeknek csaknem a fele a tervezettnél egy teljes évvel később lép majd működésbe.

mi az oka e vontatottságnak, a késedelmeknek?

már korábban is megállapítottuk, hogy a fő ok a beruházá-si piacon - főleg az építési kapacitásoknál - lévő feszültségek-ben található meg. az építőipar, a szerelési kapacitások nem fejlődtek elég gyorsan ahhoz, hogy a szükségleteket az ország egész területén, minden szakmában és minden fontos létesít-ménynél kellően ki tudják elégíteni.

/folyt.köv./

de

bkk. 1. /vályi péter...10.folyt./e

említésre méltó az az ok is, hogy a legnagyobb beruházások ütemes, gyors megvalósítása az átlagosnál sokkal bonyolultabb előkészítési és kivitelezési organizációs folyamatot igényel, aminek a rendkívül nagyszámu, egymás munkájához szorosan és kölcsönösen kapcsolódó fő- és alvállalkozók együttműködése még nem felelt meg.

a nagy beruházási feladatok zöme speciális felkészültségű nagy építési vállalataink vállán nyugszik. ezeknek a kapacitása azonban gyorsan és gazdaságosan már csak alig bővíthető, e szer-vezetek száma is véges és csak igen lassan szaporítható.

szükséges tehát, hogy e nagy létesítményeink számát semmi-képpen se szaporítsuk, inkább ésszerű mértékben a népgazdasági szempontból legfontosabb, halaszthatatlan objektumokra mérsé-keljük. 1968-ban már csak 14 új nagyberuházás munkálatait kezd-tük el, s ez a szám 1969-ben tovább csökken.

a fokozódó koncentrációtól sokat várunk. a folyamatban lévő objektumok kilátásait a közelmúltban felmértük és megállapítot-tuk, hogy megvalósítási ütemük az egyidejűleg munkában lévők szá-mának csökkenésével gyorsítható.

a kivitelezésre alkalmas építőipari és szerelőipari szerve-zetek képesek a nagy munkákra koncentrálni. ez azt is jelenti, hogy egy meghatározott időszakban végső soron nem kell lemonda-nunk fontos, nagyberuházások megvalósításáról, hanem ésszerű ütemezésükkel biztosítani lehet az optimális kivitelezési időt.

az 1968. évben az előzetes számításokhoz képest kevesebb állami és némileg több vállalati beruházás valósult meg. az ál-lami beruházások mintegy 50 százalékos részarányt képviselnek.

a beruházási hitelkérelmek zöme intenzív jellegű, nagy ha-tékonyságot ígérő és viszonylag kevés ráfordítást követelő vál-lalati javaslat. tekintettel arra, hogy 1968-ban először a már folyamatban lévő beruházások hiteligényeit kellett kielégíteni, az új beruházási hitelek hatóterülete szűk volt. számos vállala-tnál az önállóság megnövekedésével, a hosszabb ideje elhalasz-tott kiegészítő, járulékos és komplettáló beruházások kerültek előtérbe, amelyek többek között a belső szállítás, raktározás, szociális ellátás színvonalát növelik.

/folyt.köv./

222

bkk. 1. /vályi péter...11.folyt./a-11

biztató az a kép, amelyet a bankhitelből finanszírozott beruházásokról 1968-ban, illetve 1969 első öt hónapjában kaptunk. felismerhető a vállalatok korábbinál gondosabb, mérlegelő fejlesztési állásfoglalása: a benyújtott hiteligények zöme magas hatékonyságu fejlesztést ígér. a 170 hosszutejratu hitel 50 százalékánál több mint 20 százalékos eszközarányos nyereség ígérkezik, ami kétszeres az 1968 évi fajlagos nyereségnek, visszafizetésükre pedig négy éven belül sor kerül. e hitelek több mint felét államilag preferált hitelcélokra vették igénybe, vidéki ipartelepítésre, a lakossági szolgáltatások bővítésére, legnagyobb részük pedig a fizetési mérleg javítását szolgáló célokra. figyelemre méltó, hogy az ilyen célra engedélyezett 53 hitel révén a tőkés fizetési mérleg már 1970-ben csaknem 16 millió, 1971-ben és 1972-ben pedig évenként 23-24 millió dollár devizahozammal javítható. a kitermelt devizához szükséges belföldi munka is gazdaságosan értékesül. szembevetve tehát a vállalati szférában a beruházási célok várható viszonylagosan magas hatékonysága, a beruházások kivitelezésének gyorsasága.

a beruházások anyagi-műszaki összetételében kedvező változásokról még az 1968-as tapasztalatok alapján nem beszélhetünk, hiszen változatlanul magas - több mint 45 százalék - az építés részaránya, sőt ez az előző évhez képest némileg nőtt is. ez arra is mutat, hogy a beruházások többségénél nem az intenzív fejlesztést, a műszaki színvonal lényeges emelését helyezik előtérbe. a beruházások megalapozásában, műszaki-gazdasági előkészítésében az előző évek gyakorlata még mindig él, s ez rontja a beruházások hatékonyságát.

a mezőgazdasági termelőségvetkezések a tervezettnél 18 százalékkal több beruházást valósítottak meg. erre az adott lehetőséget, hogy 500 millió forinttal nőttek a saját források és ezzel együtt azok támogatás-vonzata is. a mezőgazdasági beruházások szerkezete eltolódott a jobban támogatott létesítmények irányába, ami egyben a népgazdaságilag kívánatos kapacitások /elsősorban szarvasmarha- és sertés férőhelyek, raktártér/ bővítését szolgálta. mindezek eredményeként a mezőgazdasági termelőségvetkezési beruházások 1968-ban több mint 5 milliárd forintot tettek ki.

/folyt. köv./

ak

bkk. 1. /vályi péter...12.folyt./11

összegében tehát ezt a fontos beruházáspolitikai célkitűzésünket, hogy enyhüljenek a beruházási javak piacán a feszültségek, elértük. ugyanakkor a hatékonysági követelmények érvényesítésével - bár történt előrelépés - nem lehetünk elégedettek.

a jövőben is arra törekszünk, hogy a beruházások üzembehelyezését minden rendelkezésre álló eszközzel meggyorsítsuk. az 1968. végére kialakult helyzet alapján ez évre 19 egyedi nagyberuházás befejezésével számolunk, erre ugyanis az eddigi tapasztalatok alapján - biztató jelek vannak. a beruházási javaknál egy-két évig még így is bizonyos túlkereslettel kell számolni.

1968-ban 67 000 lakást építettünk. ez 7 százalékkal több az előző évinél. a jelentős emelkedést a házgyári kapacitások belépése és a lakosság megélnékült építési tevékenysége tette lehetővé.

kedvezőtlen képet ad a felhalmozás másik elemének, a készleteknek a múlt évi alakulása. a népgazdaság készletállománya 1968-ban kerekén 15 milliárd forinttal nőtt. ez az utóbbi négy év legnagyobb készletnövekménye. a növekedés oka sok esetben a túlzott biztonságra törekvés, a piaci igények helytelen megítélése volt. kétségtelen persze, hogy ez részben a régebbi gazdasági folyamatok folytatódása és következménye az új gazdálkodási körülményekből eredő átrendeződésnek is. ennek ellenére a készletek túlzott növekedésébe nem szabad belenyugodnunk. különösen az iparban bekövetkezett nagyarányú készletnövekedés mutatja, hogy a termelés még mindig nem alkalmazkodik eléggé a szükségletekhez.

a káros tendenciák folytatódásának megakadályozására feltétlenül indokoltak voltak azok a hitelpolitikai intézkedések, amelyeket a kormány a tartós készletemelkedéssel kapcsolatban tett, az tudniillik, hogy a tartós forgóeszköz-állomány-növekedést a vállalatoknak fejlesztési alapjukból kell finanszíroznok, és hogy - az 1968-as szabályozással ellentétben - a hitellel finanszírozott készleteket is terheli az eszközlekötési járulék. ennek a két megszorító intézkedésnek a hatása már 1969 első két negyedében megmutatkozott. meg vagyok győződve arról, hogy a népgazdasági készletnövekedésben - amely 1968-ban még nem kívánatos mértékű volt, 1969-ben kedvező változás következik be.

a miniszter ezután az élők munkával való gazdálkodás néhány kérdését boncolgatta. hangsúlyozta: az élők munkája hatékonyságának fontos mutatója a termelékenység alakulása. a termelékenység 1963-as alakulásának megítélése bonyolult feladat. a múlt évben a termelés növelésében még mindig nagy szerepe volt a létszámnövekedésnek. míg 1958. és 1967. között a termelésemelkedés kétharmada származott a termelékenység növekedéséből, 1968-ban csak egyharmada. itt kell a hibát keresni, hogy a belső tartalékok felkutatásában, a munka és üzemszervezés kérdéseivel még kevés vállalat foglalkozik komolyan, elsősorban azok, amelyek a múlt évben munkaidőcsökkentést hajtottak végre és így rákényszerültek a jobb, szervezettebb munkára.

/folyt. köv./

bkk. 1. /vályi péter...13. folyt./ 11

a termelékenység múlt évi alakulását a termelés növekedési ütemének mérséklődése és a termelési szerkezet módosulása is befolyásolta. a vizsgálatok azt mutatják, hogy a termelés növekedési üteme és a termelékenység növekedése között szoros a kapcsolat. a termelés növekedési ütemének 1968. évi lassulása ugyanis fékezőleg hatott a termelékenység növekedésére. különösen kedvezőtlen ez olyan vállalatoknál, ahol nem párosult a gazdaságtalan struktúra kiküszöbölésével.

gondot jelentett számunkra a termelékenység alakulása azért is, mert a létszámnövekedés az előző évekhez hasonlóan gyors volt. az extenzív létszám- és bérgazdálkodást a jövedelem- és bérszabályozók nem tudták kellő hatékonysággal megakadályozni, így a szabályozó rendszer is közrejátszott a gazdálkodás gyengeségeiben. itt meg kell jegyezni azt is, hogy a szabályozó rendszer kialakításánál a foglalkoztatottság biztosítását igen fontos célként tűztük ki. az eredmények azt bizonyítják, hogy túlzottan is előtérbe kerültek a létszámstabilizáló és bővítő törekvések. a vállalatoknak a jövőben aktívabb bér- és létszámpolitikát kell folytatniuk. a teljes foglalkoztatottság biztosítása nem vállalati, hanem népgazdasági feladat. a vállalatokat gazdálkodásukban elsősorban a legnagyobb hatékonyság elvénél kell vezérelnie.

a termelékenység alakulásában nagy a különbség a főváros és a vidék között. a vidéki foglalkoztatottság biztosítása és az ipar egészségesebb területi elhelyezése vezette a kormányt a vidéki ipartelepítések szorgalmazásában. 1968-ban számos üzem, vállalatot telepítettünk vidékre, ez azonban a termelékenység alakulását rontotta. fontosnak tartom ezért, hogy a központi szervek és tanácsok a jövőben nagyobb gondot fordítsanak a vidéki ipartelepítésnél adott támogatások esetében is a hatékonysági követelményeket.

a nyereségnövekedés egyszerűen elérhető forrásai mindinkább kikapadnak, ezért a termelékenység növelésének mind nagyobb jelentőséget kell kapnia. a közgazdasági szabályozó eszközöknek is elő kell segíteniük a termelékenység javulását. e téren 1969-ben tettünk lépéseket, változást vezetünk be a szabályozásban, de további intézkedésekre van szükség, hogy csökkentjük a létszámnövelés túlzott vonzerejét. a probléma hatékonyabb megoldására az 1970. évi és a 4. ötéves terv közgazdasági szabályozó eszközeinek kialakításánál kell majd választ adni.

a vállalatoknak és a gazdasági vezetésnek tehát egyaránt azon kell munkálkodniuk, hogy az élők munkával való gazdálkodásban a múlt évinél jóval kedvezőbb eredményeket érjünk el. erre azért is fontos felhívni a figyelmet, mert az ez évi tapasztalatok

1968. jún. 13.
/folyt. köv./

bkk. 1. /vályi péter...14. folyt./ 11

a lakosság jövedelmi helyzete 1968-ban jelentősen javult. a lakosságnak a szocialista szektorból származó jövedelme elérte a 151 milliárd forintot, ami 8 százalékkal volt több az 1967. évinél. a munkások és alkalmazottak reáljövedelme - a csökkenő munkaidő mellett is - 5 - 5,5 százalékkal, a szövetkezeti parasztság egy főre jutó reálfogyasztása - részben a tényleges munkaidő növekedése mellett - 9 százalékkal nőtt.

a reálbér országos szinten az év során 2 - 2,5 százalékkal növekedett, a vállalatok nem mindig használták ki az adott bérezési lehetőségeket, és inkább a nyereségrészesedést növelték. a mérsékelt növekedés nem tett lehetővé olyan bérdifferenciálást, ami az ösztönzés fokozására kívánatos lett volna. a termelékenység növekedésével összhangban és annak serkentésére a keresetek egészséges differenciálását kell megvalósítani: a különböző teljesítménnyel dolgozók bérét, a különböző bonyolultságu és felelőségi munkákat jobban meg kell különböztetni. ennek erkölcsiekben és az átlagbérekben egyaránt kifejezést kell adni.

a szociális és egészségügyi, a kulturális, valamint az igazgatási szervek dolgozóinak bérszínvonala 1968. folyamán - a kitűzött céloknak megfelelően - 2,5 százalékkal növekedett. államunk nagy gondot fordít az ezen a területen dolgozók helyes bérrányainak kialakítására. ezért a kormány biztosítani kívánja a jövőben is, hogy a költségvetési intézmények dolgozóinak bérszínvonala a termelő szférában dolgozókéval arányosan növekedjék.

a jövedelmek tehát gyorsan, a bérek viszonylag mérsékletten emelkedtek: a nyereségrészesedés és a prémiumok hányada megnőtt a bérekhez képest. a jövőben helyes lenne, ha a vállalatok bátrabban fizetnének év közben is prémiumot, jutalmakat, ezzel is fokozva a jövedelmek ösztönző hatását.

1968-ban erősödött a takarékoság a lakosság körében, a jövedelmeknek a fogyasztást meghaladó ütemű növekedése ezért elsősorban a pénzfelhalmozás forrása volt. az 1968. évben a lakosság pénztartaléka 5,8 milliárd forinttal, ezen belül a takarékbetét-állomány 4,4 milliárd forinttal nőtt. ez annak jele, hogy - a problémák mellett - egészségesen nyugodt volt a gazdasági és a politikai légkör. 1968-ban a lakosság ellátása - a kiskereskedelmi forgalom dinamikus növekedése folytán - érezhetően javult. a lakosság vásárlásának értéke 1968-ban meghaladta a 100 milliárd forintot. a kereskedelmi forgalom természetesen alakult.

megkezdődött a kereskedelmi áruforgalom merevségének feloldása, erősödött a termelés és felhasználás kapcsolata. számos kiskereskedelmi vállalat közvetlenül a termelőktől vásárolt és ez rövidítette az áru útját, kedvezően befolyásolta az áruellátást.

1968. jún. 14.
/folyt. köv./

bkk. 1. /vályi péter...15. folyt./ 11

az év során a kereskedelem javuló áruválasztékot tudott biztosítani, bővült a korszerű, divatosabb, kulturáltabban csomagolt cikkek köre. az iparcikkeellátásban azonban - a múlt évben általánosan megmutatkozó pozitív vonások mellett - még mindig komoly fogyatékoságok is tapasztalhatók voltak. még 1968-ban is sok keresett cikk hiányzott az üzletekből. egy sor termék minőségét pedig a vásárlók joggal kifogásolták, pl. bizonyos fajta cipőket, néhány butorét, egyes import fogyasztási cikkeket. a gyárak sok esetben a korszerű termékeket is felültes megmunkálással bocsátják közforgalomba, aminek azután sok kisebb-nagyobb hiba volt a következménye. a kereskedelem most erőteljesebben - de még mindig nem elég erőteljesen - harcol a termékek jobb minőségéért.

a reformra való jó felkészülést szolgálta a belkereskedelmi készletek erőteljes feltöltése, biztonsági tartalékok képzése 1967 végén. az akkori kapacitások felhasználásával azonban a kereskedelem a kereslettől eltérő készletet is halmozott fel. ez talán elkerülhetetlen volt, de a problémát a kereskedelem később túlzott óvatossággal tetézte: nem fordított elég figyelmet a későbbi áruforgalom megalapozására, keveset rendelt és nem készült jól fel a március végi nagy forgalomra, amely a nyereségrészesedési kifizetések és a húsvéti ünnepek miatt várható volt. az ipar sem tudta teljesen megfelelő választékban kielégíteni a kereskedelem igényeit.

a beszerzés és értékesítés harmóniájának hiánya rontotta a kapcsolatokat az ipar és a kereskedelem között. ezzel magyarázható, hogy a külföldi piacokat illetően a termelő vállalatok megjavították munkájukat, a belkereskedelem vonatkozásában azonban nem eléggé. ezzel helyenként a belföldi ellátásban is gondokat okoztak, különösen az év első negyedében.

1968 január 1- december 31 között a fogyasztói áremelkedés mintegy 2 százalékos volt. a múlt év elején végrehajtott részleges központi fogyasztói árintézkedések az árszínvonalat körülbelül 1,5 százalékkal csökkentették. ezek együttes hatására alakult ki az 1967. évinek megfelelő árszínvonal.

összegezősképpen tehát elmondható, hogy 1968-ban a fogyasztói piacon nyugalom volt, erősödött az árualap és a vásárlóerő közötti egyensúly és megnövekedett a lakosság bizalma a gazdaság élet jövőbeni fejlődése iránt.

/folyt. köv./

de

bkk. 1. /vályi péter...16. folyt./ 11

a kiskereskedelmi forgalom 1969. első öt hónapjában is dinamikus fejlődött - 10 százalékkal növekedett - az előző év megfelelő időszakához képest. a forgalom nagymértékű növekedésében jelentős szerepet játszottak a vállalatok nyereségrészesedési és a termelősövetkezetek zárszámadási kifizetései, amelyek azonban ez évben kisebb túlzottan egy időpontra sűrűsödtek. ennek tapasztalatain okulva olyan megoldást kell keresnünk, hogy az ilyen nagyszámú kifizetések egyenletesebb osztással, folyamatosabban történjenek és elkerüljük a kereskedelmi ellátásban felmerülő nehézségeket.

az utóbbi hetekben hallhatók bíráló hangok az ellátás egyes területeken jelentkező romlása és az árak alakulása miatt is. ezekben a véleményekben van igazság: a tavaszi hónapokban romlott az országban a husellátás, a szeszélyes időjárás miatt pedig kétszázalékos lett a friss zöldség és egyúttal emelkedett a zöldségfélék ára is. a március-áprilisi nagy vállalati kifizetések miatt hirtelen megnőtt ruházati cikkek forgalma, s ez a kereskedelemben választéki problémákat okozott. május 1-én rendeztük a ruházati cikkek forgalmi adóját, aminek eredményeként egyes árak ára nőtt, más termékeké csökkent. összességében azonban az árak növekedése nem érte el a végrehajtott árcsökkentéseket.

a husellátás romlása az állatállomány alakulásával függ össze. a kormány azóta több fontos határozatot hozott, hogy - részben az export és import megfelelő átcsoportosításával, részben pedig az állattenyésztési kedv perspektivikus fokozásával - a husellátást megjavítsa. az intézkedéseknek már eddig is volt hatása; a kormány arra törekszik, hogy a helyzet tovább javuljon. a mostani jó zöldség felhozatal remélhetőleg a piaci árak csökkenését fogja eredményezni. a ruházati termékek választéki hiányának kiküszöbölésére a belkereskedelmi minisztérium és a belkereskedelmi vállalatok számos intézkedést tettek, így az év hátralévő részében nagyobb arányú választéki problémák előreláthatólag ezen a területen sem lesznek.

a fogyasztói árszínvonal alakulásának 1968-as tendenciája várhatóan az évben is folytatódik. aha a gazdasági vezetés a fogyasztói árak mozgását közgazdaságtanilag értékeli, akkor mindig az árszínvonal alakulásáról beszél, mert ez alkalmas annak megítélésére, hogy a lakosság reáljövedelmei miként növekedtek. a lakosság azonban vásárlásai során konkrét árakkal találkozik, amelyek felfelé és lefelé mozognak. e mozgásoknak csak az egyenlege szerepel a sokat emlegetett fogyasztói árszint változásában. a lakosság ugyanakkor érzékenyebben reagál az áremelkedésekre, mint az árcsökkentésekre. emellett a lakosság különböző rétegeit különbözőképpen érinti az árak változása, hiszen egy-egy jövedelmi csoportnak más és más a fogyasztási struktúrája.

/folyt. köv./

de

bkk. 1. /vályi péter...17. folyt./ 11

1968-ban a korábbi évekhez képest rugalmasabb fogyasztói árrendszerrel vezettünk be. az árreform eddigi elveivel és ésszerű folytatásához nagy társadalmi érdekek fűződnek. rendkívül fontos ugyanis a gazdasági hatékonyság helyes mércéjének megteremtése. ez a népgazdaság jövő fejlődésének egyik biztosítéka. ezért válni kell az árak olyan változását, hogy fokozatosan igazodjanak a költségekhez és a piaci helyzethez.

a gazdasági reform alapelvei szerint a továbbiakban is formálni akarjuk - mégpedig az értékarányoknak megfelelően - a termelői és fogyasztói árstruktúrát. ezért nem mondhatjuk azt, hogy a jövőben nem lesznek felfelé és lefelé irányuló ármozgások. sőt, ezeket az ármozgásokat - ha megfelelő kereteken belül maradnak - előnyösnek és hasznosnak ítéljük meg. azt viszont igen lényegesnek tartjuk, hogy az árak emelkedését rendszeresen és jelentősen haladja meg a lakosság jövedelmének növekedése. a kormány úgy véli, hogy ebben a vonatkozásban általában kedvező irányu fejlődés várható.

tisztelt országgyűlés!

nemzetközi fizetési mérleg és a külkereskedelmi forgalom alakulása hazánk gazdasága számára rendkívül fontos. a múlt év ebből a szempontból sikeres volt. az export bővülése valamelyes meghaladta a nemzeti jövedelem és a termelés növekedési ütemét. a devizahelyzet változása mind a tervezettnél, mind az 1967. évinél kedvezőbb volt.

mielőtt 1968-ban elsősorban a belső gazdasági egyensúlyra összpontosítottuk erőnket, sokan attól tartottak, hogy a külkereskedelmi forgalom kedvezőtlenül fog alakulni. leggyakrabban az az aggodalom merült fel, hogy vajon nem esik-e vissza szocialista külkereskedelmi forgalmunk, nem növekszik-e majd ugyanakkor elviselhetetlen mértékben a tőkés országokból eredő import és kielégítő lesz-e a tőkés exportban való vállalati érdekelttség.

1968-ban a szocialista országokkal folytatott külkereskedelmi forgalom erőteljesen bővült, a részaránya az 1967. évi 68 százalékról 70 százalékra növekedett. a tőkés import némileg csökkent, annak ellenére, hogy az előző évek szigorú korlátozásait feloldottuk. a tőkés export nem nőtt ugyan, de olyan körülmények között, amikor áresés volt exporttermékeinknél, az állatbetegségek átmenetileg korlátozták a vágóállat-exportot, s a közgazdasági szabályozók hatására néhány kedvezőtlen devizakitermelésű termék kivitelét a vállalatok teljesen megszüntették. viszont kétségtelesen javul az export és az egész külkereskedelem hatékonysága.

az elmúlt év tapasztalatai tehát azt mutatják, hogy indokolatlanok voltak az aggodalmak: a gazdasági reform első évében nemzetközi fizetési helyzetünk kedvezően alakult s ezt a reform első éve egyik legfontosabb eredményének tartjuk.

/folyt.köv./

bkk. 1. /vályi péter...18. folyt./ 11

szocialista exportunk dinamikusán fejlődött, dollár elszámolási exportforgalmunk alakulásával azonban még nem vagyunk elégedettek, még többre kell törekednünk. a kivitel szerkezetét vizsgálva; a szocialista exportban különösen a gépek, fogyasztási i-
parcikkék és mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek aránya nőtt. csökkent viszont az anyag és félkésztermékek hányada. a kivitel árustruktúrája tehát javult. a dollár elszámolási exportban is csökkent az anyag és félkésztermékek, valamint - az ismert okoknál fogva - a mezőgazdasági és élelmiszeripari áruk részese-dése.

az export egy részére folyósított állami visszatérítés összege valamivel kevesebb az előirányozottnál, de egészében mégis magas. a múlt évben számos olyan szabályozó eszközt vezettünk be, amely a konvertibilis devizákban lebonyolított export fokozását szolgálta. bevezettük az adóvisszatérítés rendszerét és - az export bővítése érdekében - a hitelezési feltételek közé is preferenciákat építettünk be. mindezek eredményeként ez év első öt hónapjának adatai kedvező képet mutatnak, mindkét viszonylatban igen nagy a vállalatok exportkedve.

az import szerkezetében 1968-ban változások következtek be. mindkét fő viszonylatból csökkent a gépbehozatal. ez csak átmeneti, 1969. eddig eltelt hónapjában ismét erőteljesen megnőtt a gépbehozatal. ugyanakkor az anyagimport a két relációból egyaránt nőtt. 1968-ban a termelés egységnyi emelkedéséhez az utóbbi három év legnagyobb tőkés anyagimportja tartozott, ami kedvezőtlen. ez a termelő vállalatok indokolatlan készletfelhalmozásának is következménye.

ez év elejétől néhány változtatást hajtottunk végre az import szabályozásban. általában a következtelenségek megszüntetésére törekedtünk, csökkentettük a vámengedmények körét és mérsékel-tük a gépimport letétét. az ezévi adatok az import vonatkozásában is kedvezőek: mindkét fő viszonylatból egészében nő a behozatal és az import struktúrájában is a múlt évinél kedvezőbb tendenciák vannak kibontakozóban.

a külkereskedelemben a jövő legfőbb teendője az export struktúrájának fokozott javítása., a tőkés kivitel eddiginél gazdaságosabb és nagyobb növekedése, az ennek érdekeit szolgáló vállalati fejlesztési politika, valamint az ésszerű, a technikai szintet emelő importzárkódás megvalósítása.

/folyt.köv./

bkk. 1. /vályi péter...19. folyt./ 11

vályi péter ezután a szocialista országok közötti gazdasági együttműködés jelentőségéről beszélt.

- számunkra a nemzetközi szocialista munkamegosztásban való fokozott részvétel alapvető kérdés - hangoztatta - amit gazdaságpolitikánkban mindig szem előtt kell tartanunk. ennek egyetlen járható útja a szocialista integráció sokoldalú kibontakozása.

- a kölcsönös gazdasági segítség tanácsa - működésének 20 éves időtartama során - számos fontos eredményt ért el a szocialista országok kooperációjának megindításában, a műszaki tudományos együttműködés megszervezésében, a tőkés diszkrimináció, embargó elleni védekezésben. a mostani időszak követelményének azonban az eddig alkalmazott módszerek, szervezeti formák és eszközök, a mi megítélésünk szerint, már nem felelnek meg. ez az oka annak, hogy az együttműködés fejlődése az utóbbi években letassult, s az egymás közötti külkereskedelem növekedésének üteme sem éri el a kívánt mértéket.

- annak érdekében, hogy nemzetközi szinten is megteremtjük a termelési kooperáció bővítésének reális előfeltételeit, hogy fokozzuk, a nemzetközi munkamegosztás tervszerűségét és előrelátását, s új, nagyarányú közös vállalkozásokba kezdjünk - a szocialista országok között el kell háritani azokat az akadályokat, amelyeket a ma már korszerűnek nem nevezhető elszámolási és valutarendszer, a gyakorlatban még túlnyomó szerepet játszó bilateralizmus, a hitel- és pénzkapcsolatok jelenlegi formái jelentenek. mi az integrációt úgy értelmezzük, hogy a termelési kooperáció széleskörű kifejlesztésének előfeltételeként előtérbe kell helyeznünk a kereskedelmi forgalom lebonyolításában a rugalmasabb módszereket, és azok eszközeit, a forgalom szabadabbá tételét.

- fejleszteni kell az együttműködést a tervezésben, a termelés szakosítását és a nemzetközi jelentőségű beruházások összehangolását, s ennek érdekében a különböző vállalatok, gazdasági szervek nemzetközi kapcsolatait. ehhez azonban valóban sokoldalú elszámolásokra van szükség, s ennek feltétele a korszerű monetáris hitel- és bankrendszer.

- a kgst országok gazdasági együttműködése nem lehet autark jellegű. az áru- és a pénzügyi kapcsolatok szempontjából továbbra is építenünk kell a fejlődő és fejlett tőkés országokkal való munkamegosztás bővülésére. ezért véleményünk szerint szükség van arra, hogy a szocialista országok pénzügyi rendszere minőségi változáson menjen keresztül. úgy vélem az is szükséges, hogy a valutáris rendszer megfelelő kapcsolatban álljon a tőkés monetáris rendszerrel; hogy a szocialista országok közös valutája ne csak bármely kgst ország valutájára legyen átváltható, hanem fokozatosan konvertálható legyen aranyra, illetve más valutákra.

/folyt.köv./

bkk. 1. /vályi péter...20. folyt./ 11

a kgst 23. rendkívüli ülészakán a szocialista országok párt- és kormányvezetői - az előrelépés szükségességét és sürgető voltát jól látva - megállapodtak az integráció megvalósításával összefüggő kérdések kidolgozásának rendjében és határidejében. a kormány nagy fontosságot tulajdonít e munkának és ennek megfelelően nagy erőt összpontosít arra, hogy a kgst 23. ülészakának határozatát a magunk részéről végrehajtsuk és a többi kgst országgal együtt minél hamarabb megtegyük az első gyakorlati lépéseket az integráció kibontakoztatásában.

tisztelt országgyűlés!

a reform első másfél éve eltelt. a tapasztalatokat elemzve és összegezve megállapíthatjuk, hogy a népgazdaságban döntően az új gazdasági mechanizmus pozitív hatásai érvényesültek. ezért a gazdaságirányítás új rendszerének alapelveit változatlanul helyesbüljük és továbbra is fenntartjuk. ugyanakkor az év elején - az elmúlt időszak tapasztalatai alapján - bizonyos módosításokat hajtottunk végre és az irányítási rendszer egyes elemeit továbbra is rugalmasan fogjuk kezelni. a következő években tovább kell haladnunk szocialista gazdaságunk fejlesztésének útján. tudjuk, hogy a szabályozás nem lehet probléma nélküli, hiszen a szabályozó rendszer több társadalmi célt közvetít egyforma erővel a vállalatoknak, s ezek bizony helyenként keresztezhetik egymást. mindezt látva tovább kell javítanunk a népgazdasági tervezés módszereit, a népgazdasági szintű döntések előkészítését, azok megalapozását és finomítanunk kell a közgazdasági szabályozó eszközöket, hogy hatásuk következetesen érvényesüljön. nagyobb figyelmet kell fordítanunk a vezetés színvonalára, a vezetői magatartásra és a perspektivikus szemléletre.

- nagy előrelépést várunk attól is, hogy a gazdasági szemlélet mind nagyobb teret hódít a közgondolkodásban, vezetők és vezetettek felfogásában. ez már 1968-ban is anyagi erőként jelentkezett s a következő években ezt tovább kell erősítenünk. minden törekvésünk az, hogy az ökonomiai szemlélet terjedése ugyanakkor összhangban és egységben fejlessze társadalmunk etikai és szociális vonásait is.

kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a beszámolót és az 1968. évi állami költségvetés zárszámadását fogadja el./mti/

bkk. 2. bodogán jános előadói beszéde

nytr/11 zs

1969. július 2.

rendelkezésre bocsátjuk bodogán jános
----- előadói beszédét,
amelyet a terv és költségvetési bizottság nevében, az első napirend előadójaként mond el. e m b a r g ó feloldásig!

x x x

a törvényjavaslat előadója, dr. bodogán jános, /veszprém megye 10-es választókerület/ előljáróban kiemelte: a népgazdaság elmúlt évi fejlődésének tendenciájából egyértelműen levonható a következtetés, hogy a gazdaságirányítás új rendszere beváltotta a hozzáfűzött reményeket. a nemzeti jövedelem tervezett növekedését összességében kedvezőbb egyensúlyi viszonyok között értük el, mint az előző években, fizetési mérlegünk jobb volt, mint 1948 óta bármelyik esztendőben.

az országgyűlés állandó bizottságai - a költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat megvitatása során szövezték; - folytatta az előadó - hogy a vártnál kedvezőtlenebb volt a termelékenység alakulása. közrejátszott azonban ebben az is, hogy a vidékre telepített üzemek termelési költségei - legalább is kezdetben - jóval magasabbak voltak, mint a helyben maradt vállalatoké, üzemeké. s ha többé is került ezeknek a telepített közép- és kisüzemeknek a tevékenysége, olyan árucikkeket termeltek, amelyek korábban a hiánycikkek listáját növelték.

a bizottsági üléseken szó esett arról, hogy a készletező vállalatok raktáraiban a fölös, inkurrens áruk csapódtak le. emiatt a termelő vállalatok gyakran kényszerhelyzetbe kerültek, s a folyamatos termelés érdekében kénytelenek voltak saját raktárkészleteiket növelni. nagy nyomatékkal kapott hangot a bizottsági üléseken az építőipari kapacitás fejlesztésének szükségessége. tény, hogy az elmúlt esztendőben lényegesen nagyobb árbevételek, nagyobb jövedelmek mellett sem tudták az építési igényeket kielégíteni. falmerült ugyanakkor, hogy a feszültség enyhítésének érdekében decentralizálni kellene az építőipart. az illetékeseknek feltétlenül meg kell vizsgálniuk ezt a lehetőséget - fenntartva azt, hogy az építőipar fejlesztésének alapvető követelménye továbbra is a technikai színvonal emelése, új technológiák bevezetése. /folyt.köv./

- 22 -

22.

bkk. 2. / bodogán jános ... 1. folyt./ 11

meg kell vizsgálni a kvalifikált műszaki káder-ellátás problémáját is, mert az építőipar kivitelező ágazatában lényegesen kevesebb mérnök, műszaki szakember dolgozik, mint a tervező, beruházó szervezetnél.

dr. bodogán jános ezután hangsúlyozta, hogy az új közgazdasági-pénzügyi szabályozó rendszer jelentősen hozzájárult a mezőgazdasági termelés növekedéséhez. a gazdasági ösztönzők azonban nem hatottak kellőképpen a szarvasmarhatartás fejlesztésére. a szarvasmarhaállomány növelése a most érvényben lévő támogatási rendszerben egyetlen termelőszövetkezetnek sem kifizetődő - a jobb husellátás érdekében tehát hathatósabb végtermék - hus, tej - dotációra lenne szükség.

elemzően foglalkoztak az országgyűlési bizottságok a paraszti lakosság egy főre jutó jövedelmének alakulásával is. az elmúlt esztendőben az egy főre jutó jövedelem a parasztságnál 9.6 százalékkal nőtt, de a teljesített munkanapok számának jelentékeny növekedése miatt az egy munkanapra számított jövedelem az előző évihez hasonlóan alakult.

vannak, akik azt emlegetik, hogy amíg a bérből és fizetésből élők reáljövedelme 5.5 százalékkal emelkedett, addig a parasztságnál ez a növekedés 8-9 százalékos. sokan úgy fogalmaznak, hogy a parasztság jövedelme elhagyja a bérből és fizetésből élőket. ez persze nincs így, mert a nagyobb reáljövedelem-emelkedés csupán a parasztság életszínvonalának közeledését jelenti a munkásosztály életszínvonalához.

dr. bodogán jános beszámolt arról is: a bizottsági üléseken hangot adtak a képviselők aggodalmuknak, hogy a kereskedelmi vállalatok túlzott gazdaságosságra való törekvését megsínylik a kisebb községek üzletei. nyomatékosan aláhúzták, hogy ezeknek az alacsonyforgalmu, de alapvető igényeket kielégítő boltoknak a jelenleginél jóval több kedvezményt kellene nyújtani, az általános szabályozótól eltérően csökkenteni kellene költségvetési befizetéseiket.

érdemes lenne felülvizsgálni a kis- és nagykereskedelmi vállalatok viszonyát is, mert a nagykereskedelmi vállalatok túlzott centralizációja a tapasztalatok szerint nem mindenütt vált be. az élelmiszeriparban például a túlzott centralizáció már most gátja az élelmiszeripar és a mezőgazdaság együttes fejlődésének. /folyt.köv./

- 23 -

23.

parlament

bkk. 2. / bodogán jános ... 2. folyt./ 11

- a tanácsok elmúlt évi gazdálkodásáról megállapítható, hogy az új gazdaságirányítási rendszer ösztönzői ezen a téren is helyes irányban hatottak. bebizonyosodott, hogy a tanácsai szervek az új irányítási rendszer körülményei között is alkalmasak a lakosság igényeinek kielégítésére, a szociális, kulturális, kommunális feladatok magasabb színvonalu ellátására. felvetődött viszont, hogy a tervezettnél lassabb a hatáskörök decentralizálása.

- a tanácsai gazdálkodás vonatkozásában a gyakorlat nem igazolta azokat az aggályokat, amelyek az új gazdasági mechanizmus előkészítése során a kulturális és az egészségügyi ágazattal kapcsolatban felmerültek. e két terület szolgáltatásainak színvonala sem maradt alatta a korábbi évek szintjének. mérlegelni kell viszont, hogynem szorul-e finomításra a tanácsai célcsoportos beruházások jelentősi kategorizálása. a tanácsai önkormányzat egyik leglényegesebb eleme a gazdasági önállóság, ezért alapvető fontosságú, hogy a helyi tanácsok saját bevételi forrásaikkal valóban sajátként gazdálkodhassanak, s ezeknek az anyagi eszközöknek a felhasználására valóban meg legyen az önállóságuk.

az elmúlt évi gazdálkodási tevékenységünket értékelve azt hiszem elfogadhatjuk azt a megállapítást, hogy a reform első esztendejében eredményesen dolgoztunk. a felmerült gondok egyike-másika számottevő ugyan, de nem alapvető. az eredmények az alapvetők. a lényeg az, hogy a gazdaságirányítás új rendszere bevált, hosszú távon is biztosítja a népgazdaság tervszerű, arányos fejlődését.

az országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága, valamint a magam nevében a törvényjavaslatot és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentést elfogadom és képviselő társaimnak is elfogadásra ajánlom./mti/

Dei

- 24 -

parlament

bkk. 3. szirmai jeno beszede

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk szirmai jeno nek az országos takarékpénztár vezérigazgatójának parlamenti felszólalását. a szöveg embargós, csak jelzésre használható fel!

jf/tm/e bs

1969. július 2.

szirmai jeno, az országos takarékpénztár vezérigazgatója felszólalásában rámutatott, hogy az új gazdasági mechanizmus jelentős változást hozott a bankok tevékenységében, így az országos takarékpénztár munkájában is. lehetővé vált, hogy az otp mindinkább a lakosság bankja legyen és, hogy a tanácsokkal sokoldalú gazdasági kapcsolatokat építsen ki. a lakosság betétállománya tavaly 4,4 milliárd forinttal emelkedett, annyival, mint az 1968-at megelőző két évben együttesen. a lakosság betétállománya jelenleg 33 milliárd forint, s az egy lakosra jutó betétösszeg eléri a 3.300 forintot. az esetek döntő többségében tartós fogyasztási cikkek, gépkocsik, telkek, lakások megvásárlására gyűjtenek az emberek. jelentős azonban az az összeg is, amelyet a szülők gyermekeik jövőjének megalapozására, továbbá saját öregkoruk gondtalanabbá tételére helyeznek el a takaréokban.

a betétállomány növekedése a társadalom számára is hasznos, mert ez jelenti a lakossági hitelek forrását is. a lakosság hitelállománya jelenleg mintegy 20 milliárd forint, ebből 17 milliárd a hosszutejáratu lakásvásárlási, illetve építési hitel.

az otp vezérigazgatója elmondotta, állandóan vizsgálják, hogy milyen igények jelentkeznek a lakosság és a tanácsok részéről. ezeket az új gazdaságirányítás adta lehetőségek figyelembe vételével igyekeznek kielégíteni. idén több új hitelformát vezettek be, egyebek között a lakossági közműhitelt, amely víz, csatorna, gáz és villany bevezetésére szolgál és 6 százalékos kamattal öt évre szól. a szolgáltatási hitel a lakosság igényeinek kielégítésén kívül a szolgáltató ipar fejlődését is elősegíti.

/folyt. köv./

Dei

- 25 -

parlament

bkk. 3. /szirmai jenő... folyt./e

Szirmai Jenő ezután a lakáskérdésről és a telekvásárlás helyzetével foglalkozott. az elmúlt évben Magyarországon 67 000 lakás épült, ebből 48 000 az OTP közreműködésével. idén tovább nőtt a lakásépítési kedv, a telkek iránt is egyre nagyobb a kereslet. kevés azonban a telek és ezért az árak egyre nőnek. az idén új telekpolitikát alakítottak ki, amelynek lényege: növelték a tanácsok anyagi érdekelttségét abban, hogy minél több teleket biztosítsanak a lakosság számára. ennek megfelelően a telek gazdája a tanács, amely megkapja a vételár 100 százalékát és kijelölheti a vevőt. a forgalmi árat ugyanakkor az OTP-vel közösen alakítja ki, az értékesítést pedig a Takarékpénztár végzi.

Szirmai Jenő felszólalásában ezután Somogy megye helyzetével foglalkozott és indítványozta, hogy a kormány ugyan úgy, mint az előbbi évben a népgazdasági tervekben vegye figyelembe az egyes elmaradottabb területek, így például Somogy megye igényeit és a költségvetés révén nyújtson a központi eszközökből - a lehetőségekben belül - nagyobb támogatást.

a képviselő a törvényjavaslattal egyetértett.

/mtl/

ben

parlament

bkk. 4. dr. László Andor beszéde

sl/tr/e zs

1969. július 2.

az alábbiakban - rövidítve - közöljük dr. László Andor államtitkárnak, a magyar nemzeti bank elnökének beszédét, amely az országgyűlés szerdai ülésén hangzik el. a beszéd feloldásig embargós!

x x x

- az 1968-as év igen fontos gazdaságpolitikai célja a gazdasági reform zökkenőmentes bevezetése, a népgazdaság egyensúlyi helyzetének fenntartása és szilárdítása volt -, mondotta. - a kormány hitelpolitikája, a gazdaságirányítás e fontos szabályozó eszköze ezt a célt igyekezett szolgálni. a reform alapvető változást hozott a gazdálkodó szervek felhalmozással, fejlesztéssel kapcsolatos munkájában. 1968-ban nagy volt az érdeklődés a beruházási kölcsönök iránt. az e célra rendelkezésre állt 7.8 milliárd forint azonban alatta maradt az igényeknek, mert a már folyamatban lévő beruházások felemésztették a hitel-lehetőségek 60 százalékát. az új célokra igényelt hiteleknek erős szelekciót kellett érvényesíteni, s főleg a gépbeszerzést szolgáló középlejratu hiteleket engedélyezte a bank.

- a hosszulejratu hitelkérelmeket a beruházás jövedelmezősége és a visszafizetés időtartama szerint bírálták el. így módon az eszköz-arányos nyereség az engedélyezett hitelek felénél túlhaladja a 20, egyharmadánál pedig eléri a 30 százalékot. a magas nyereséghányad azt jelenti, hogy az érdekelt vállalatok többsége olyan kiegészítő beruházásokat valósít meg, amelyek már a korábbi befektetések hatékonyságát is jelentősen növelik. ezt a folyamatot pozitívan kell értékelni és a lehetőségek keretein belül támogatni kell.

- a beruházási hitelek iránti kereslet az eddigi adatok szerint 1969-ben megfelel az 1968. évinek, sőt a jövedelmezőség tovább javult, a visszafizetési idő rövidült.

/folyt. köv./

László

bkk. 4. /dr. László Andor...1.folyt./e

Dr. László Andor ezután arról szólt, hogy problémát jelent a helyiipari vállalatok, illetve a helyi kisvállalatok fejlesztésének finanszírozása. E vállalatok többsége műszakilag nem eléggé korszerű, a rendelkezésükre álló fejlesztési alapok pedig hitel-ajánlataikat nem teszik eléggé versenyképpé. Mint mondotta, e kérdés megoldásával a közeljövőben foglalkozni kell. A kisüzemeket sem szabad a korszerűtlenségnek jellemeznie. Ezeknek is olyan moderneknek kell lenniük, hogy rugalmasan alkalmazkodhassanak a piac követelményeihez.

A készletek alakulásáról szólva dr. László Andor elmondotta, hogy a növekedés 1968-ban nagyobb volt, mint az előző években. A készletek 15 milliárd forinttal növekedtek, ami a nemzeti jövedelemnek mintegy 6 és fél százalékát kötötte le. Az iparban például a termelés öt százalékos emelkedésével egyidőben a készletállomány 11 százalékkal bővült. Az induló készletállomány 1968 elején már eleve magas volt és összetétele sem felelt meg eléggé a piaci követelményeknek. A készletnövekedés tükrözi azt a törekvést is, hogy a vállalatok gyorsabban kívánják reagálni a differenciáltabb és gyakran változó igényekre.

A magyaránny készletfelhalmozás pénzügyi forrása, a számítottnál magasabb nyereség a vállalatoknál képződött, amelyet a hitelezési gyakorlat nem tudott kellő mértékben ellensúlyozni. Az időközbeni intézkedések azonban jogossá teszik azt a reményt, hogy a készletnövekedésnek ez a nem kívánatos üteme mérséklődik. 1969. első negyedévében az össz-készletek egymilliárd forinttal csökkentek. Ez persze még nem jogosít fel arra, hogy az egész évre szóló következtetéseket vonjunk le, mert az iparban még nem tapasztalható tendencia-változás. Tény azonban, hogy a szabályozók hatékonyabban működnek, mint az előző esztendőben.

Az államtitkár ezután arról szólt, hogy a bankrendszer pénzügyi eszközökkel igyekezett ösztönözni a kínálat növelésére, ugyanakkor arra törekedett, hogy megakadályozza felesleges készletek keletkezését.

- A hitel szempontjából másképpen kezeltük a nagykereskedelmet és másként a lakosság közvetlen ellátását biztosító kiskereskedelmi hálózatot. A kiskereskedelemben általánosságban a hitelezési feltételek rugalmasabbak voltak, sőt az állandó készletek finanszírozásában - a beszerzés fokozott ösztönzése érdekében - további engedményeket tettünk.

/folyt.köv./

Zs.

bkk. 4. /dr. László Andor...2.folyt./e

Az a különös helyzet adódott ugyanis, hogy a kiskereskedelem a múlt évben rendelkezésre álló hitellehetőségeit nem használta ki. Ennek természetesen sokféle oka van, amelyek feltárásával és megoldásával az illetékes szervek most foglalkoznak. A lakosság ellátásának javítását szolgálja a gazdasági bizottságnak a közelmúltban hozott döntése, amely lehetővé teszi olyan bérházak finanszírozását, amelyek a vas-műszaki cikkekben tapasztalható hiányokat felszámolják, illetve enyhítik.

Dr. László Andor a továbbiakban elmondotta:

- 1968. január 1. óta a vállalatok maguk döntenek el, hogy a partnereikkel történt megállapodás alapján milyen módon egyenlítik ki tartozásaikat, követeléseiket. Ez azt is jelenti, hogy a fizetés az egymás közötti üzleti kapcsolat szerves része. Az elmúlt időszak tapasztalatai azt mutatják, hogy pénzforgalmunkban bizonyos lazaságok következtek be. Például 1969. május huszonhat munkanapján a bankhoz benyújtott 823 000 beszedési megbízásból - amelynek értéke 30 milliárd forint volt - 129 000 tételt /kerekén 5 és félmilliárd forintot/ késedelmesen fizettek ki. Ez nem tartalmazza azokat az eseteket, amikor az adósok egyáltalán nem adtak átutalási megbízást. Mivel e kérdést a terv- és költségvetési bizottság ülésén többen is szóvá tették, szükségesnek tartom, hogy erre itt, az országgyűlés előtt is visszatérjek.

- A tapasztalat azt mutatja, hogy egyes vállalatok - a rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva - hanyagságból, nem egyszerű spekulatív megfontolásból nem teljesítik kötelezettségeiket, adósok maradnak szállítóknak. Ugy tűnik, hogy a fizetési rendszerben a rendelkezésre álló jogi instrumentumok nem elégségesek, nem eléggé hatékonyak. Ezért a közelmúltban az igazságügyminiszterrel és a központi gazdasági döntőbizottság elnökével megállapodtunk olyan javaslatban, amely ha megvalósul, fizetési meghagyások kibocsátása útján gyors behajtási lehetőséget teremt a szállító vállalatok kezdeményezésére, a nem fizető adósokkal szemben. Ezt a javaslatot rövidesen a kormány illetékes szervei elé terjesztjük.

/folyt.köv./

Zs.

parlament

bkk. 4. /dr. László Andor...3.folyt./e

elmondotta dr. László Andor azt is: egyes vevők egyszerűen azért nem fizetnek, mert nem fizetőképesek. a szállító vállalatok szerződésük előtt nem veszik kellőképpen igénybe a bankok részéről történő garanciavállalást, vagy más vállalatok kezességvállalásának lehetőségét, az előzetes fedezet biztosítását, nem kérnek információt leendő vevőikről, holott mindezt megtehetnék - saját anyagi biztonságuk érdekében.

vannak olyan nézetek is, hogy „népgazdasági érdekből, „fizetni nem tudó vállalatnak is kell szállítani. természetesen előfordulhat, hogy egyébként jól dolgozó vállalat nehéz anyagi helyzetbe kerül, de a nem fizetések fő oka többnyire - a hanyagságon és a spekuláción kívül - az, hogy az illető vállalat olyan terméket állít elő, amit nem képes realizálni. nem tekintet a tehát népgazdasági érdekek, hogy az ilyen vállalat további szállítványokat kapjon. ha munkáját megváltoztatja és a piac szükségleteinek megfelelően dolgozik, akkor a bankrendszer hitellel átsegíti a nehézségeken.

a mezőgazdasági hitelekéről szólva dr. László Andor kiemelte, hogy a tsz-ek termelését és jövedelmezőségét kedvezően befolyásolták az új mechanizmus intézkedései. megteremtődött annak a lehetősége, hogy növekvő eszköz-szükségleteik nagyobb részét saját jövedelmükből biztosítsák. 1968-ban - a termelés és az áruértékesítés növekedése mellett - mintegy 36 százalékkal kevesebb rövidlejáratú hitelt vettek igénybe a szövetkezetek, mint az előző évben. a hiteleket általában rendben visszafizették, ami arra utal, hogy termékeiket megfelelően tudták értékesíteni. a szövetkezetek jelentős többsége termelési hitelt csak az év első felében vesz igénybe, 200-300 szövetkezet egyáltalán nem, további 500-600 pedig csak egy-két hónapra kért rövidlejáratú hitelt.

a lakosságot közvetlenül érintő kérdésekről a következőket mondotta:

- 1968-ban, a reform indulásának évében különösen fontos feladat volt a fogyasztói piac nyugalmanak megőrzése. az első hónapokban a lakosság pénzügyileg várakozó álláspontra helyezkedett. mértegette, hogy megtakarításait vagy pedig fogyasztását növelje-e. végül is megélték a takarékoság, a betétállomány 4.4 milliárd forinttal nőtt. ez kifejezi a gazdaságpolitika iránti bizalmat is. a tendencia folytatódik: 1969 eddigi szakaszában is mintegy négy milliárd forintos betétállomány-növekedésről számolhatunk be.

parlament

bkk. 4. /dr. László Andor...4.folyt./e

- a lakosságnak nyújtott hitelek összege 1968-ban 1.7 milliárd forinttal emelkedett. az 1968-ban épült lakásoknak csaknem fele jött létre kölcsön-támogatással. kiterjesztettük az áruvásárlási kölcsönrel vásárolható áruk körét is.

- az ország devizahelyzete 1968-ban a népgazdasági tervben számítottánál kedvezőbben alakult és az eddigi adatok szerint az idén is hasonlóra számíthatunk. gazdasági eredményeink hozzájárultak hazánk eddig is kedvező külföldi megítélésének további javulásához.

- a hitelpolitika - mind a beruházások, mind a termelés és értékesítés pénzellátása során - igyekezett a külkereskedelmi tevékenységet támogatni. az export-képességet növelő beruházások mentesültek egyes korlátozások alól. sőt, az évtől kezdve kötelező előírás a bankszervek részére, hogy a rendelkezésre álló hiteleknek minimálisan tíz százalékát hosszabb lejáratra kedvezményes kamattal biztosítsák e célra.

az idegenforgalom devizális vonatkozásairól szólva a nemzetközi bank elnöke elmondotta, hogy a szocialista országokba utazó turisták igényeit teljes egészében ki tudták tavaly elégíteni, sőt többet kaphattak valutát azok közül is, akik turistaként nyugatra látogattak. az év elején további lépések történtek. a szocialista országokba utazóknál egyes korlátozásokat megszüntettek és az évi haterforintos kereten belül szabaddá tették a devizai igénybevételeit. a jugoszláviába utazóknál a korábbi 700 dináros összeget 1 000 dinárra emelték. a tőkés országokba utazó egyéni turisták az eddigi 70 dollár helyett 100 dollárt kapnak.

- a lakosságot érintő másik lényeges devizavonatkozásu intézkedés - mondotta -, hogy július 1-től a magyar állampolgárok - az ugynevezett devizabelső természetű személyek - az országos takarékpénztárnál devizaszámlákat nyithatnak olyan devizaeszközökből, amelyeket egyébként a szabályok értelmében devizában, illetve valutában költhetnének el. e számlákon összegyűlt követelések felett a tulajdonosok akár turistautazás, akár árubeszerzés szempontjából szabadon rendelkeznek. /mti/

parlament

bkk. 5. összeült az országgyűlés

t hi-sl-tf-jf-pr/gg/e zs bs

1969. július 2.

Szerda délelőtt 11 órakor összeült az országgyűlés. az ülésen részt vett Losonczi Pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, Kádár János, az MSZMP központi bizottságának első titkára, Fock Jenő, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá Biszku Béla, Fehér Lajos, Gáspár Sándor, Kállai Gyula, Komlócsin Zoltán, Nyers Rezső, Szirmai István, az MSZMP politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban helyet foglal a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője.

az ülést Kállai Gyula, az országgyűlés elnöke nyitotta meg. az országgyűlés elnöke bejelentette, hogy az országos választási elnökség benyújtotta az időközi országgyűlési választások lefolyásáról szóló jelentését. a jelentést dr. Pesta László ismertette.

Kállai Gyula ezután közölte, hogy a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság az országos választási elnökség jelentése és a választási jegyzőkönyvek alapján megvizsgálta Kisgergely Lajos és Szabados Ferenc országgyűlési képviselők megbízólevelét. a bizottság megállapította, hogy a megbízólevelek a törvényben előírt feltételeknek mindenben megfelelnek, ezért a bizottság javasolja a képviselők igazolását. az országgyűlés a két képviselőt igazoltnak jelentette ki. Kállai Gyula az országgyűlés nevében sikereket kívánt munkájukhoz.

ezután bejelentette, hogy az MSZMP központi bizottságától és a hazafias népfront országos tanácsa elnökségétől javaslat érkezett a népköztársaság elnöki tanácsában megüresedett hely betöltésére. a javaslatnak megfelelően az országgyűlés dr. Petri Gábor képviselőt a népköztársaság elnöki tanácsának tagjává egyhangúlag megválasztotta.

bejelentette továbbá Kállai Gyula, hogy a népköztársaság elnöki tanácsa az országgyűlés legutóbbi ülésének óta alkotott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentését bemutatta, a jelentést a képviselők között szétosztották. az országgyűlés az elnöki tanács jelentését tudomásul vette.

/folyt.köv./
11.30/e 12.1

bkk. 5. /összeült...1.folyt./e

Közölte az elnök, hogy a minisztertanács megbízásából vályi péter pénzügyminiszter bejelentette az országgyűlésnek a magyar népköztársaság 1968. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot. A benyújtott törvényjavaslatot az országgyűlés állandó bizottságai előzetesen megvitatták, s azt az országgyűlés tagjai között szétosztották. (vet

kállai gyula ezután közölte, hogy három képviselő interpellációt nyújtott be. az interpellációk tárgyát dr. pesti lászló jegyző ismertette. az elnök közölte azt is, hogy az interpellációk során a kulturális, valamint a szociális és egészségügyi bizottság is jelentést kíván tenni az óvodák és bölcsődék fejlesztésével kapcsolatban pázsit árpád képviselő korábban előterjesztett interpellációjának megvizsgálásáról.

kállai gyula ezután javaslatot tett az ülészak tárgysorozatára, amelyet az országgyűlés egyhangúlag elfogadott. a napirend a következő:

1./ a magyar népköztársaság 1968. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslat;

2./ az országos vizügyi hivatal elnökének beszámolója a vizgazdálkodás helyzetéről és fejlesztési célkitűzéseiről;

3./ interpellációk

ezután napirend szerint megkezdődött a tavalyi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

vályi péter pénzügyminiszter emelkedett szólásra.

/folyt.köv./

11.40/e *ke R_h*

bkk. 6. dr. dimény imre beszéde

jf/im/11 bs

1969. július 2.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk dr. dimény imre mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter beszédét, amely szerdán délután hangzik el a parlamentben, a beszéd szövege e m b a r g ó s, csak jelzésre használható fel!

x x x

dr. dimény imre

----- mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter bevezetőben a tárca elmúlt évi eredményeiről számolt be, elmondotta: 1968-ban a mezőgazdasági termelés 1,3 százalékkal, az áruforgalom 6,4 százalékkal, az élelmiszeripari termelés pedig 5,9 százalékkal volt nagyobb, az előző évinél. az élelmiszer fogyasztás ugyanakkor 2 százalékkal haladta meg az 1967. évi. kedvező szerkezeti változás történt az élelmiszerek kivitelében, mert nőtt a feldolgozott termékek exportjának aránya. a tárca területén a tervszerűség is kedvezőbben alakult, mint a korábbi időszakban. a termelés tervezett, illetve tényleges növekedése között az eltérés az élelmiszergazdaság terén nem érte el az egy százalékot, minden azt bizonyítja, hogy helyesen mérték fel a népgazdasági igényeket és megvalósították azokat a tényezőket, amelyek a vállalatokat a népgazdasági szükségletek kielégítésére ösztönzik. a múlt évi tapasztalatok egyértelműen bizonyítják, a kötelező tervmutatók nélkül is lehet eredményesen gazdálkodni. a közgazdasági szabályok a szocialista tervgazdaság hatékony és korszerű eszközei lettek.

a miniszter kiemelte: hosszú évek óta tavaly fordult elő először, hogy a hatóságilag megszabott áron bármelyik nagyüzem, vagy akár a háztáji termelő is igényeinek megfelelő mennyiségű takarmánygabonát tudott vásárolni. a kedvező változást úgy érték el, hogy a megfelelő anyagi érdekelttség, valamint a javuló anyagi-műszaki állítás következtében megnőtték a termésállatok és emellett takarmánygabona importot is biztosítottak az igények kielégítésére. pozitív jelenség az is, hogy a tsz-ek, az állami gazdaságok és egyéb állami vállalatok egymással kooperálva kívánnak újabb nagy teljesítményű modern állattenyésztő telepeket létesíteni.

/folyt.köv./

- 34 -

12.15/11 k

13²⁰/16p

bkk. 6. / dr. dimény ... 1. folyt./ il

dr. dimény imre ezután a közgazdasági szabályozók szerepét elemezve rámutatott arra: ezek beváltak, de hatásuk lemérsékeléséhez még hosszabb időre van szükség. a gyakorlati munka során azonban az is kiderült, hogy néhány részletkérdésben nem ösztönöznek kellőképpen a népgazdasági célok elérésére. így például a szarvasmarhaállomány és a tenésztállomány nemkívánatos csökkenésében az is közrejátszott, hogy a közgazdasági ösztönzők nem biztosították eléggé a gazdaságok anyagi érdekelttségét, valamint a népgazdasági érdekek összhangját, az ebből adódó tanulságokat az illetékesek már levonták és időn változtattak az érdekelttség rendszerén. különben most dolgozzák ki a szarvasmarhatenyésztés fejlesztésének komplex ösztönző rendszerét; ez egyértelműen serkenti majd a fontos termelési ág fejlődését.

a miniszter ezután összegezte a tárca felügyelete alá tartozó ágazatok pénzügyi eredményeit, a szövetkezetek tavaly az előző évinél mintegy 12 százalékkal nagyobb bruttó jövedelmet értek el. jövedelmüknek már 27,7 százalékát fordították a gazdálkodás fejlesztésére, illetve a biztonsági alapra való tartalékolásra, a felhalmozás, illetve a fejlesztés mértéke ennek ellenére nem ad okot elégedettségre, főképpen azért, mert amíg a biztonsági tartaléokra fordított rész növekedett, addig a felhalmozás részaránya némileg csökkent. a szövetkezeteknek a jövőben anyagi eszközökből többet kell a termelés bővítésére fordítani. a bevezetett közgazdasági szabályozók az állami gazdaságok többsége számára szintén biztosították a jövedelmező gazdálkodás feltételeit, a nyereség tömege 18,8 százalékkal volt nagyobb a tervezettnél, a veszteséges gazdaságok száma az előző évi 21-ről ötre csökkent.

dr. dimény imre az 1967-ben alkotott két nagy fontosságú törvény - a szövetkezeti és a földtörvény - végrehajtásának tapasztalatairól szólva hangoztatta: az új törvények és a végrehajtásuk során elért eredmények nemcsak a szövetkezeti dolgozóknak, hanem az egész lakosság körében nagy visszhangot keltettek. a közvélemény helyesli a közös gazdaságok önállóságának növelésére, a tagok helyzetének rendezésére, és a vezetés korszerűsítésére tett intézkedéseket. a törvény alapján valamennyi szövetkezetben elkészítették az alapszabályokat, amelyek megfelelnek a törvényes követelményeknek is a közös gazdaságokra bízta. ezért az alapszabály mellett elrendelte az ügyrend és a munkarend elkészítését is; ezek a belső szabályzatok is zömmel elkészültek.

/folyt.köv./

- 35 -

12.20/11 k

13²⁰/16p

bkk. 6./ dr. dimény ... 2. folyt./ il

az új törvény részletesen szabályozta a tsz-tagok és alkalmazottak javadalmazásának rendszerét, a megfelelő anyagi eszközöket nem rendelkező közös gazdaságok számára is lehetővé tette a garantált munkadíjazás bevezetését. ez kedvezően hatott a szövetkezetek gazdálkodására és többek között ahhoz is hozzájárult, hogy tavaly csökkent a mérleghiányos tsz-ek száma, néhány közös gazdaságban azonban a szocialista elosztás elvével össze nem egyeztethető javadalmazást alkalmaztak; ezért került sor az alkalmazottak bérezésének rendeleti úton történő szabályozására. néhány helyen azonban továbbra is a rendelettel és az irányelvektől eltérő javadalmazást alkalmaznak, e hiányosságok megszüntetésére újabb intézkedéseket tettek és várható, hogy ezek hatására megszűnnek a tapasztalt hiányosságok.

az utóbbi időben megnőtt a tsz-ek, illetve a tagsági viszony vonzó ereje, amit az is igazol, hogy tavaly mintegy 110 000-en jelentkeztek tagfelvételi kérelemmel és közülük körülbelül százszázötöt fel is vettek a közös gazdaságokba, az új belépéseket mutatott rá a miniszter - kedvező tendenciát tükröznek, mivel a belépettek 67 százaléka 40 év alatti.

a miniszter ezután elmondotta, hogy tervszerűen halad a földtörvény végrehajtása 1969 január 1-vel szövetkezeti tulajdonba vették a kivülálló földjeit, az illetékeseknek nagy munkát adott a mentesítési kérelmek elbírálása, a kérelmeknek azonban csak mintegy 10 százaléka teljesíthető, mert például egyesek a már korábban állami tulajdonba került földjüket kérték vissza, holott ezeket az ügyeket már régen lezárták, a földtörvény helytelen értelmezés miatt gyakran olyanok is mentesítést kértek, akiknek egyáltalán nem volt földje.

a mezőgazdasági nagyüzemek jelentős része a nagyobb gazdasági önállóság alapján gyorsan reagált a piaci helyzetre és a szükségletek kielégítésére törekedett, a gazdaságok tevékenységi köreit már az első évben kisebb-nagyobb mértékben bővítették, az eddigi tapasztalatok igazolják, hogy így bővült a választék, jobban hasznosultak a helyi adottságok és lehetőség nyílt a tagok foglalkoztatására, nagyobb mértékű foglalkoztatására, tény azonban, hogy a kiegészítő tevékenység nem mindenben fejlődött a kitűzött céloknak megfelelően, a közvetlen értékesítés például bővült, de szintje alatta maradt a szükséges mértéknek, a fejlődés üteme is lassú, a mezőgazdasági termékek feldolgozása pedig stagnál, az indokoltanál nagyobb mértékben nőtt meg az ugynevezett ipari tevékenység, ami különben is túlságosan a fővárosba és annak körzetébe koncentrálnálódik.

/folyt. köv./

12.25/11 4c

13²⁰/16p

bkk. 6./ dr. dimény ... 3. folyt./ il

ritkábban ugyan, de tapasztalhatók nem kívánatos jelenségek, elsősorban a telepeken kívüli tevékenységnél, ezek a szabálytalanságok rendellenességek ellentétesek a szövetkezeti mozgalom céljaival és zavarják a szövetkezetek fő tevékenységét, a kormány legújabb határozatainak megvalósításával a túlkapások megszüntethetők.

a közös vállalkozások gondolata főleg a tsz-ekben hódít egyre nagyobb teret, a vegyes társulásokkal, illetve a vállalkozásokkal szemben azonban még idegenkedés mutatkozik, annak ellenére, hogy ismertek a bennük rejlő előnyök, a tartózkodás egyik oka az, hogy nincs intézményesen rendezve az ilyen társulások gazdálkodási rendje, például az egymás közötti elszámolás, adózás, nyereségelosztás módja stb. jogalkotásunknak és közgazdasági szabályozó rendszerünknek sürgősen változtatni kell az itt kétségtelenül megtalálható hiányosságokon - mondotta a miniszter.

dr. dimény Imre ezután az ideai terveket elemezte, 1969-ben a mezőgazdasági termelés 2-3, az élelmiszeripari termelés 5-6, és a falpar 6 százalékos termelés növekedésével lehet számolni, az előirányzatok megállapításánál tekintettel voltak azokra a jelenségekre, amelyek elsősorban az állattenyésztés és az ezzel kapcsolatos iparágak fejlesztésének mindaddig korlátokat szabtak, idén továbbra is nagy figyelmet fordítanak a háztáji és a kiegészítő gazdaságok termelésének fenntartására, különösen a háztáji tehénállomány csökkenését igyekeznek mérsékelni, továbbra is problémát jelent az átlagosnál kedvezőtlenebb természeti és közgazdasági adottságok között működő nagyüzemek gazdálkodásának megszilárdítása, ezeknek az üzemeknek az állam idén is támogatást biztosít, főképpen azért, mert ezeken a vidékeken nehezebb gazdálkodni, mint az átlagos, vagy éppen a kedvező adottságok között, fontos az is, hogy idén a szövetkezetek termelési szerkezete és gazdálkodási rendszere még jobban igazodjék a lehetőségekhez, az adottságokhoz, a tsz-eknek olyan termelési ágakkal kell foglalkozniuk, amelyek adottságaik között viszonylag a legnagyobb jövedelmet biztosítják még akkor is, ha ez a termelés bizonyos mértékig extenzív irányu átalakítását jelenti.

a miniszter ezután tájékoztatta az országgyűlést a mezőgazdaság és az élelmiszeripar helyzetéről, a terméskilátásokról és az ellátással kapcsolatos néhány időszerű kérdésről.
/folyt. köv./

12, 35/e 4c

13²⁰/16p

bkk. 6./ dr. dimény ... 4. folyt./ 11

elmondotta, hogy a kései kitavasodás sok gondot és nehézséget okozott a gazdaságokban. a megfelelő ütemű növényápolási és növényvédelmi munkák, valamint a májusban és júniusban kedvezőbb-reforduló időjárás azonban azt eredményezte, hogy a határ most országszerte kedvező képet mutat, minden remény megvan arra, hogy kenyérgabonából, árpából idén a múlt évinél holdanként 1-1,5 mázsával nagyobb lesz a hozam és idén is saját termésből lehet biztosítani az ország kenyereit. sőt megfelelő tartalékolásra is lehetőség nyílik. gondot okoz azonban a gabona tárolása. számolni kell azval, hogy a termék egy részét 2-3 hónapig csak ideiglenes tárolóban tudják elhelyezni.

a terméskilátások zöldségből, gyümölcsből és a szőlőből is kedvezőek. ellenben megkésve kerültek a piacra a korai zöldség- és gyümölcsfélék, ami nehézséget okozott az ellátásban. tény, hogy az év első felében a termékek ára meghaladta az elmúlt év azonos időszakában kialakult árakat. a jó terméskilátások eredményeként azonban ezekből az árukból is egyre inkább növekedik a piaci felhozatal, csökkennek a fogyasztói árak, a lakosság nemsokára a tavalyinál olcsóbb áron juthat majd hozzá a főbb zöldség- és gyümölcsfélékhez. a húselállítás terén május közepé óta időszakos nehézségek jelentkeznek, egyrészt azért, mert a forgalomba hozott sertéshús aránya az elmúlt évihez képest csökkent, az ellátás gondjai alapvetően arra vezethetők vissza, hogy a hazai fogyasztók és a külkereskedelem igényei a mezőgazdasági termelésnél jobban növekedtek. a húselállítást csak fokozatosan lehet megjavítani, mert a termelés gyorsabb ütemű növeléséhez nagyszámú beruházásokra van szükség. az ilyen munkálatok pedig egyik napról a másikra nem is valósíthatók meg. kedvezően alakult az élelmiszeripar fejlődése; az év első hónapjaiban az elmúlt év hasonló időszakához képest 5 százalékkal nagyobb volt a termelés./mti/

--

- 38 -

12.40/ef

13²⁰/6

bkk. 5. /összeült...2.folyt./e

vályi péter beszédét mai bkk. 1-es kiadásunkon közöltük, a beszéd embargóját feloldjuk és egyben a következő javításokat adjuk:

az 1. folytatás utolsó bekezdésében a szöveg helyesen:

...kiadásainak összege több mint 140,5 milliárd...

a 4. folytatás utolsó bekezdésének 6. sorában a szöveg helyesen: ...fizetések terén a z e l ő z ő évinél és a...

a 13. folytatás 3. bekezdésének utolsó előtti sorában a szöveg helyesen: ...hatékonysági, t e r m e l é k e n y s é g i követelményeket.

a 14. folytatás első bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen: ...szektorból származó p é n z b e v é t e l e t e r t e a...

a 14. folytatás 3. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen: ...megfelelően - 2-2,5 százalékkal növekedett.

a 14. folytatás 3. bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen: ...dolgozókéval a r á n y o s l e g y e n .

a 15. folytatás 3. bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen: ...az év első n e g y e d é v é n e k v é g é n .

a 15. folytatás 4. bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen: ...az 1967. évinek l é n y e g é b e n megfelelő érszínvonal.

a 18. folytatás 2. bekezdésének utolsó előtti sorában a szöveg helyesen: ...mindkét f ő viszonylatban...

x x x

vályi péter nagy tapsal fogadott beszéde után az elnöklő kállai gyula szünetet rendelt el.

/folyt.köv./

13.10/e ke

- 39 -

13²⁰/6

parlament

bkk. 5. /összeült...3.folyt./e

szünet után dr. beresztóczy miklós elnökletével folytatta tanácskozását az országgyűlés.

dr. bodogán jános /veszprém, 10. v.k./ a terv- és költségvetési bizottság előadója volt a következő felszólaló.

/beszédét mai bkk. 2. számú hírünkben közöltük, az embargót feloldjuk és egyben a következő pótlást adjuk az utolsó bekezdés elé:/:

„a terv és költségvetési bizottság megtárgyalta azt a pénzügyminisztériumi javaslat-tervezetet, amely változtat az állami költségvetés tárgyalásának országgyűlési módszerén és kedvezőbb feltételeket teremt az érdemi vitához. a bizottságnak az a véleménye, hogy az éves költségvetés teljesítésének, az államháztartás zárszámadásának tárgyalásakor meg kellene hallgatni a központi népi ellenőrzési bizottság illetékeseit is. a kneb képviselője kritikus szemlélettel véleményezné a pénzügyminisztériumi beszámolókat. ezért a terv- és költségvetési bizottság indítványozza: a következő esztendőktől kezdve az államháztartás zárszámadásáról szóló törvényjavaslatot a kneb elnökének jelentésével együtt terjesszék a plénum elé.

az országgyűlés... ,,

ezután szirmai jenő /somogy, 5. választókerület/, az otp vezérigazgatója szólalt fel.

/szirmai jenő beszédét mai bkk. 3-as kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk. a beszédre a következő javítást adjuk: az 1-es folytatás első bekezdésének első sora helyesen a következő:

szirmai jenő ezután a lakáskérdés és a telekvásárlás...

szirmai jenő után szőke Antal, budapest 59. választókerületének képviselője szólalt fel.

/folyt. köv./
15.08/e

- 40 -

16

parlament

bkk. 5. /összeült...4.folyt./e

elismeréssel szólt az elmúlt év gazdasági eredményeiről, majd megemlített néhány problémát. ilyen például a készletek nem kívánatos növekedése. tavaly ugyanis - a megelőző esztendőkhöz viszonyítva - 15 milliárd forinttal növekedett a vállalatoknál felhalmozódott készletek értéke. ennek nemcsak az az oka, hogy a vállalatok általában tartalékolásra törekednek, hanem javarészt az, hogy a készletező vállalatok nem tartanak raktáron olyan összetételű és választéku anyagot, amire az üzemeknek szükségük volna. az üzemek természetesen igyekeznek termelési feladataikat maradéktalanul teljesíteni, eredményesen akarnak dolgozni, ezért gyűjtönek „inokolatlanul”, magas készleteket. ha a kellő mennyiségű és összetételű anyag rendelkezésükre állna, a vállalati készleteket lényegesen csökkenteni lehetne. kérte, hogy az illetékesek vizsgálják meg ezt a problémát.

kitért a termelés és a termelékenység alakulására is. az iparban tavaly 5 százalékkal növekedett a termelés, - mondotta - mégis negatív irányú fordulat állt elő; amíg ugyanis a megelőző esztendőben a termelés növekedése kétharmad részben a termelékenységből származott, addig tavaly csak egyharmada. ezzel kapcsolatban rámutatott arra, hogy az élő munkával való takarékoskodás nem kielégítő, főleg azért, mert a vállalatokat az érvényben lévő átlagbér-rendszer akarva-akaratlanul a létszám felhígítására készíti. felvesznek olyanokat is, akik éppen csak állományban vannak, imitt-amott dolgoznak valamit, viszont így lehetőség nyílik arra, hogy a jobban dolgozóknak magasabb bért biztosítsanak a vállalat. persze ez rontja a termelékenységet. az átlagbér-gazdálkodás bevezetése szükséges lépés volt, a továbbiakban azonban feltétlenül előbbre kell lépni, mégpedig a bértömeg-gazdálkodás rendszerének irányába. a gazdaságirányítás új rendszere egyébként a kormányzati szervekre, és a vállalati vezetésre egyaránt számos feladatot ró. a felsőbb szervekre például egyebek között az a tennivaló hárul, hogy felülvizsgálják a szabályozókat, a vállalati felelős posztokon állók pedig - legyenek gazdasági vagy társadalmi vezetők - teremtsenek rendet a saját portájukon, szilárdítsák meg a fegyelmet, lényegesen többet foglalkozzanak a munkaszervezés kérdéseivel, hogy az elkövetkező esztendőben még jobbak legyenek az eredmények. az 1968. évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot a képviselő elfogadta.

ezután ebédszünet következett.

/folyt. köv./

15.18/e

- 41 -

16

parlament

bkk. 5./ összeült ... 5. folyt./ 11

ebédszünet után Kállai Gyula elnökletével folytatódott a tanácskozás. a következő felszólaló, dr. Belák Sándor,

veszprém megye 14. választókerületének képviselője, a keszthelyi agrártudományi főiskola rektora szavazta, hogy a gazdasági ösztönzők a szarvasmarha-tenyésztés fejlesztését nem segítették elő kellőképpen. az idén tavasszal a szarvasmarha-állomány 4.4 százalékkal, a tehénállomány pedig 4.2 százalékkal kisebb volt, mint egy évvel korábban. a tehénállomány számának csökkenését adminisztratív úton nem lehet megakadályozni. eredmény csak akkor várható, ha a végtermék előállítás - a hizómarha nevelése, a tejtermelés - kap az eddiginél nagyobb állami támogatást, továbbá ha a tenyésztői munkát is jobban dotálják. tehát volumenében is növelni kellene a támogatást, ugyanakkor az eddigi különböző juttatások is /üzemeltetési prémium, vásárlási támogatás, abrakjuttatás/ többet érnének, ha nem szétaprózva kapnák az állattenyésztéssel foglalkozók. világosabbá, következőképpen ösztönzőbbé válna ezzel a támogatási rendszer.

a szarvasmarha-istállókat folyamatban levő építkezéseihez a nagyüzemek 70 százalékos állami támogatást kapnak. a képviselő szerint az ilyen mérvű támogatást egyfelől tartóssá kellene tenni, másfelől a takarmánytermeléshez is legjobb feltételekkel rendelkező üzemek részére kellene biztosítani, hiszen ott a legkifizetődőbb a szarvasmarha-tartás. helytelen az a gyakorlat - mondta dr. Belák Sándor -, hogy az épülő istállókat tervezési költségét a beruházási összeg egy bizonyos százaléka jelenti. így ugyanis a tervezők anyagilag nem érdekeltek abban, hogy olcsóbb, egyszerűbb technológiával épüljenek az új állatférőhelyek.

a szemes terményekből várható jó termés kapcsán a képviselő felhívta a figyelmet, hogy - a zökkenőmentes felvásárlás biztosítására - növelni kell a központi raktár- és magtárkapacitást. hasonlóan a gabonához és a kukoricához, a zöldség, a gyümölcsök, a bor és a különböző állati termékek felvásárlása, tárolása, csomagolása, értékesítése is javításra szorul. különösen az alma és a burgonya tárolásával voltak eddig gondok. hűtőházak, korszerű csomagoló- és raktárak létesítését szorgalmazta a felszólaló, azért, hogy enélkül az élelmiszertermelés volumenét nem lehet növelni.

ezután a parasztság életszínvonalának alakulásáról beszélt. hangsúlyozta, hogy sok esetben nem magán a tagon mulik, mennyit keres, hanem inkább azon, mennyire eredményes a nagyüzem gazdálkodása.
/folyt.köv./

15.45/11

le 17

- 42 -

parlament

bkk. 5./ összeült ... 6. folyt./ 11

hét megye / bors, békés, csongrád, fejér, győr, szolnok és tolna/ tsz-tagjainak a körösből származott jövedelme 1968-ban már részben elérte vagy megközelítette az ipari munkások megyei átlagos keresetét ugyanakkor négy megyében / baranyában, borsodban, nógrádban és veszprémben / még a háztájiból eredő pénzzel együtt is mélyen alatta marad a tsz-parasztok jövedelme a munkás-átlagkeresetnek. egyébként nemcsak a megyék között, a megyéken belül is nagy „szóródás”, tapasztalható.

korpai jánosné,

/budapest 7. számú választókerület/ munkahelye, a pamutnyomóipari vállalat elmúlt évi eredményei nek példájával bizonyította a gazdaságirányítás új rendszerének sikerét. elmondotta, hogy a vállalat 253 millió forintos termelési eredménye megfelelt a várakozásnak s a vállalat dolgozóinak 12 napi fizetésnek megfelelő nyereségrészesedést biztosított. pedig munkájukat az év során nehezítette többek közt a textilkereslet belső csökkenése, és a krónikus munkaerőhiány.

a 25 ezer dolgozót foglalkoztató pamutnyomóipari vállalat egyik legnagyobb problémája a nagyarányú fluktuáció. a jelenlegi bérrendszer köztartása miatt fizetésben nemigen tudnak különbséget tenni a több éve ott dolgozók és az újonnan belépők között. a képviselő felvetette azt a gondolatot, hogy a törzsgárda jobb anyagi megbecsülése érdekében a „vállalathű”, dolgozóknak a nyereségből nagyobb részt kellene juttatni./ ezt az óbudai 1. számú háztájiban kezdeményezték, ahol az év végi nyereség egy bizonyos részét a törzsgárda tagjai között osztották szét./ a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy ez a megoldás, ha nem is szünteti meg de feltétlenül csökkenti a munkaerő-elvándorlást.

korpai jánosné végezetül a nyereség elosztásának ma-napság sokat vitatott rendszeréről szólt. elmondotta, hogy a választókerületben levő üzemek munkásai egyetértenek ugyan a differenciált ösztönzéssel, a jól végzett munka fokozottabb megbecsüléssel, mégis kifogásolják a kategorizálást. úgy fogalmazzanak, hogy a kategóriák nem a munkaköröket, a munkavégzést különböztetik meg, hanem az embereket. vélekedésükből feltétlenül le kell vonni azt a következtetést, hogy a differenciált ösztönzés nyereségelosztási gyakorlatát nem sikerült politikailag megértetni, elfogadtatni. ezért mérlegelendő a jelenlegi nyereségelosztási rendszer felülvizsgálatának, esetleg módosításának szükségessége.
/folyt.köv./

15.55/11

le 17

- 43 -

bkk. 5./ összeült ... 7. folyt./ 11

korpai jánosné után dr. László andor

----- államtitkár, a magyar nemzeti bank elnöke szólalt fel, mai bkk. 4-es kiadásunkon közölt beszédének embargóját feloldjuk. a beszédre a következő javítást adjuk:

a 3. folytatás utolsó bekezdésében /- 1968-ban a reform indulásának .../ az ötödik sor végétől a bekezdés végéig a szöveg helyesen: ...a takarékoság - a betétállomány nőtt, ez kifejezi a gazdaságpolitika iránti bizalmat is. a tendencia 1969-ben is folytatódik.,,

bartha jános,

----- hajdu-bihar megye 8. számú választókerületének képviselője, a megyei tanács vb. elnökhelyettese a beruházások rendjéről szóló kormányrendelettel és annak végrehajtási utasításával kapcsolatban módosító indítványt tett. a rendelet végrehajtási utasítása szerint beruházásnak számít - tehát csak a fejlesztési alapból fedezhető - minden olyan állóeszköz-beszerzés, amelynek értéke meghaladja az 5 000 forintot és elhasználódási ideje három évnél hosszabb. a képviselő ezt az értékatárt túlzottan alacsonynak tartotta. szerinte elérték az ideje annak, hogy a vállalat ezen a téren is szabadabb kezet kapjon, s a 100 ezer forintnál kisebb értékű állóeszköz pótlását, vagy beszerzését - ha erre megvan az anyagi lehetőség - a fenntartási költségek terhére is elvégezhesse. az ilyen megoldás jobban megfelelne az önálló vállalati gazdálkodás elvének is.

bartha jános felvetette azt is: máig sem sikerült tisztázni, hogy mennyivel nőttek az építőipari árak. az árváltozások ellensúlyozásaképpen a karbantartásokra 10 százalékos, a felújításokra pedig 8,7 százalékos index alkalmazásával adnak póthiteletet. ezzel azonban a tényleges áremelkedésnek a felét sem fedélik, hiszen a kivitelezési költség 25-30, vagy ennél is nagyobb százalékarányban emelkedett.

szóváltette továbbá, hogy a fekvőbeteg intézetekben kevés az ágy, a kórházi ágyak számának növelése sokba kerül és országosan vontatottan halad. egy kórházi ágy létesítése átlagosan 350-400 ezer forint. ugyanakkor azonban a magasszintű egészségügyi ellátást nyújtó egészségügyi intézetekben a fekvőbetegek tekintélyes részét - egyes becslések szerint 25-30 százalékát - elsősorban szociális okok miatt veszik fel. őket nem gyógyítani, hanem gondozni kell.

/folyt.köv./

16.50/11

- 44 -

ll

bkk. 5./ összeült ... 8. folyt./ 11

mindezt figyelembe véve helyes lenne a negyedannyi költséggel létrehozható szociális otthoni helyek számát gyorsabb ütemben növelni. ennek lehetőségeit sürgősen meg kellene vizsgálni.

felszólalásában a belkereskedelem tevékenységét elemezve megemlítette még, hogy az új gazdasági rend bevezetésekor a nagykereskedelem alaposan feltöltötte raktárait. később azonban - miután a kiskereskedelem csak kisebb tételű vásárlásokkal jelentkezett - készletei megnöttek. emiatt a nagykereskedelem csökkentette megrendeléseit. mind a nagy, mind pedig a kiskereskedelem szintjén hiányzott a kockázatvállalás, aminek következtében mindkét szektorban csökkent az árukészlet, kisebb lett a választék és nehezebbé vált az áruutánpótlás. mindez egy olyan időszakban következett be, amikor a lakosság pénzbevétele 12,2 százalékkal haladta meg az előző évit, és a kiskereskedelem forgalma is megnőtt. a problémák megoldására javasolta, hogy a belkereskedelmi, - valamint a pénzügyminisztérium vizsgálja meg annak lehetőségét, hogyan lehetne biztosítani - esetleg kedvezményes hitellel - a nagykereskedelmi készletek feltöltését az indokolt szintig.

nemeslaki tivadar,

----- győr-sopron megye 2. számú választókerületének képviselője a vasas szakszervezet főtitkára a termelékenység és a reálbérek alakulásával foglalkozott. a gazdálkodás hatékonysága, a munka termelékenységének növekedése elmaradt a kívánt színvonaltól, s ez - mint mondta - huzamosabb időn át nem tartható fenn. felhívta a figyelmet a munkaerő célszerű foglalkoztatására, ami a gazdasági vezetés részéről számos műszaki jellegű, valamint termelési és munkaszervezési intézkedést követel. a termelékenység fokozásának további lényeges feltétele a technikai színvonal növelése, a munkák gépesítése, általában a műszaki feltételek lényeges javítása.

a reálbérek alakulásával kapcsolatban kedvezőnek minősítette, hogy a lakosság - ezen belül a bérből és fizetésből élő rétegek - jövedelme a tervezettnél nagyobb arányban nőtt.

/folyt.köv./

- 45 -

17.00/11

ll

bkk. 5. / összeült ... 9. folyt./ 11

a reálbérek tüzetesebb vizsgálata azonban korántsem nyújt ilyen megnyugtató képet. a számokból ugyanis kiderül, hogy az átlagbérek és az árak alakulása a reálbéreknek csak aránylag kismértékű növekedését tette lehetővé. 1968-ban például az árak viszonylag széles körénél - főleg amelyeket a kisebb keresetűek vásárolnak -, igen jelentős, - egyes cikkeknel 10-30 százalékos - emelkedés következett be. igaz, hogy egyes termékek viszont olcsóbbak lettek. az üzemi munkások gyakran felvetik, hogy a bérek alakulása nincs arányban az árak emelkedésével. főleg a kisebb keresetű dolgozók panaszzolják, hogy az elmúlt két-három évben életszínvonaluk nem emelkedett kielégítően, a nagyobb létszámú családok helyzete pedig különösen nehéz. a képviselő felhívta az illetékeseket, kisérvék fokozott figyelemmel az átlagjövedelmek alakulását, s az életszínvonalpolitikában legyen nagyobb szerepe a reálbér-növekedésnek.

a törvényjavaslatot elfogadta.

ezután szünet következett.

a szünet után beresztóczy mikiós elnökletével folytatta munkáját az országgyűlés.

elsőként dr. dimény imre ----- mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter emelkedett szövegre.

/ dr. dimény imre beszédét mai bkk. 6. számú kiadásunkon közzétettük, a beszéd e m b a r g ó j á t feloldjuk./

x x x

javítások a bkk. 6. kiadásunkra / dimény beszéd./

az első bekezdés 5. sorában az 5,9 százalék helyesen: 4 százalék.

az 1. folytatás harmadik bekezdésének alulról számított harmadik sorában a szöveg helyesen: ...követelményeknek, a törvény a belső életviszonyok jelentős részének szabályozását is a közös gazdaságokra bízta. ezért....

a 2. folytatás második bekezdésének második sorában a szám helyesen: 110 ezer.

a 3. folytatás hatodik sorának végén a szó helyesen: megszüntethetők.

/folyt. köv./
18.39/11

- 46 -

bkk. 5. / összeült ... 10. folyt./ 11

a 3. folytatás második bekezdésének negyedik sorától a szöveg helyesen a következő: ...lehet számolni. a legfontosabb feladat idén is az állami gazdaságok és a tsz-ek további erősítése és gazdálkodásuk korszerűsítése. továbbra is nagy figyelmet....

a 4. folytatás utolsó bekezdésének nyolcadik sora helyesen így alakul: ...a lakosság már most a tavalyinál olcsóbb áron juthat hozzá a főbb gyümölcs- és zöldségfélékhez, a paprika és a paradicsom kivételével. a husellátás terén...

a 4. folytatás utolsó két mondata törlendő. a beszéd vége tehát így alakul: ..beruházásokra van szükség.

x x x

varga károly,

----- somogy megye 10. választókerületének képviselője a megyei népfront-bizottság titkára bevezetőben a gazdaságirányítás új rendszerének eddigi tapasztalatait elemezte. megállapította, a kezdeti tartózkodás minden vonatkozásban feloldódott, a termelésben és a forgalmazásban egyaránt jelentős társadalmi erők lendültek mozgásba. hangsúlyozta a foglalkoztatottság biztosításának, a vidéki ipartelepítés folytatásának nagy jelentőségét. az iparban szegény somogy megye számára kiváltképpen előnyös, hogy az elmúlt évben 8 százalékkal növekedett az ipari foglalkoztatottság. ugyanakkor nagy figyelmet kell fordítani a termelékenység fokozására - egyrészt a rendelkezésre álló munkaerő gazdaságos felhasználásával, másrészt a termelés korszerűsítésével, a műszaki fejlesztés fokozásával.

a kulturális ágazat néhány aktuális kérdéséről szövege után a képviselő az általános iskolák problémáiról szólva megemlítette, hogy az országosan meglévő 31 600 osztályteremből mintegy ötezer a szükség-tanterem, s az oktatásra használt helyiségeknek körülbelül egyharmadában váltakozva tanítanak. vitatom a pénzügyminisztérium előterjesztésének azt a megállapítását, - mondom a képviselő -, amely szerint „a kulturális ágazatra a z jellemző, hogy az ipari és mezőgazdasági megyék költségvetési ellátottságának színvonalában számottevő eltérés nincsen. „hangsúlyozta, hogy az alapellátottságot tekintve igenis nagyok a különbségek, s példának fehozta somogy helyzetét, ahol az országos átlagnál is rosszabbak a körülmények, különösen az iskolaépületek állapota kifogásolható.
/folyt. köv./

18.50/11

- 47 -

bkk. 5./ összejött ... 11. folyt./ 11

emellett külön gond a megyében, hogy a felsőtagozatos tanulók 21 százaléka bejáró, ugyanis a megyében levő több mint ezer külterületi lakott hely felsőtagozatos gyermekeit a tanácsok által fenntartott hat diákotthonban nem tudják elhelyezni. a bejárás, a napközik és a kollégiumok hiánya, valamint a szaktanár-hiány miatt a tanulók 3 százaléka 14 éves koráig nem végzi el a nyolc osztályt, 12 százaléka pedig 16 éves koráig sem. a középiskolák diákjai-nak csak alig több mint ötödét tudják kollégiumban elhelyezni, a naponta bejárók száma több mint 2000.

a képviselő javasolta, hogy a következő években - elsősorban állami beruházásokból - az eddiginél nagyobb ütemben épüljenek iskolai tantermek, általános és középiskolai, továbbá szakmunkás-kollégiumok, indítványozta, létesítsenek külön alapot a legsúlyosabb iskolai gondokkal küzdő területek megsegítésére.

a törvényjavaslatot elfogadta.

dr. mihályfi ernő,
----- a magyar nemzet főszerkesztője, /budapest 19. számú választókerület/ szélesedő nemzetközi kapcsolatainkról beszélt. hangsúlyozta, hogy a közvélemény élénk érdeklődéssel kíséri a nemzetközi eseményeket. örömmel állapíthatjuk meg - mondta -, hogy a kommunista és munkáspártok moszkvai világértekezletének előkészítésében és lebonyolításában, valamennyi részvevő által is elismerten jelentős munkát végzett a magyar szocialista munkáspárt. a tanácskozás idején kádár jános moszkvai sajtóértekezlete a világértekezlet és középpontjába került.

a varsói szerződéshez tartozó államok csucsértekezletéről, és budapesti felhívásáról, a kgst-országok vezetőinek tanácskozásáról, kormányunk elnökének ausztraliai és csehszlovákiai látogatásáról, jelentőségéről beszélt a képviselő, majd külföldi kulturális és művészeti kapcsolatainkat taglalta.

/folyt. köv./
19.00/11

- 48 -

ll

bkk. 5./ összejött ... 12. folyt./ 11

hangsúlyozta, hogy a nyugati országokkal is szélesedő kulturális cserék - az aggályoskodók véleményével ellentétben - nem áthatják alá kulturpolitikánkat, ideológiánk szilárdágát, az, hogy lehetőségeit biztosítunk mindenféle irányzat megismerésére. - az összehasonlítás folytán - csak erősítheti tudatunkat: nagyszerű saját forradalmi tradícióink vannak szinte minden művészeti területen, és ezeknek a jórangú hagyományoknak a folytatásaként alakulhatott ki, fejlődhet tovább új, kortársi művészetünk. az egészséges szemléletű emberek társadalmá kiveti magából, illetőleg be sem fogadja a tőlünk idegen, a szocialista kulturától távolos irányzatokat, produktumokat.

művelődéspolitikai kérdések kapcsán szót ejtett minályfi ernő az irodalmi és művészetkritikáról, hangsúlyozta, hogy meg kell teremteni a műbírálat hitelét. e tekintetben jócskán van még tennivaló. jelenleg nem ritka, hogy egy-egy megbírált könyv, elmarasztalt film vagy szindarab garantáltan siker lesz, a megdicséért művek pedig ,,gyanussá válnak,, a közönség előtt. szocialista kritikát, valóban tekintélyes műbírálatot csakis szilárd ideológiai alapon lehet megteremteni, tekintéllyel felruházni.

a magyarok világszövetségének sokrétű munkája volt fel-szólatása következő témája. évente tíz- és tizezrek jönnek haza rokonlátogatóba a külföldön élő magyarok közül. jövőre - a jubileumi évben - az eddiginél is több társasutazást szerveznek. sok lehetőséget biztosít külföldi kapcsolataink bővüléséhez a magyar-szovjet baráti társaság, amely jövőre ünnepli megalakulásának 25. évfordulóját. tevékenységét jól érzékelteti például a szélesedő testvérvárosi, testvér-területi együttműködés, a százakat és százakat látogatásra vivő barátság-vonatok. az mszbt most készíti elő a szovjet-magyar baráti társasággal közösen a jövő évi nagy forradalmi világ-ünnep, lenin születésének 100. évfordulója megünneplését.

a napirenden szereplő törvényjavaslatot elfogadta.

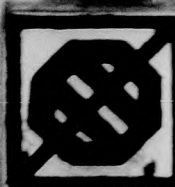
nagy antal,
----- a komárom megyei 4. számú választókerület képviselője, a hazafias népfrent megyei bizottságának elnöke elmondotta, hogy a szabadabb gazdálkodás lehetőségeit jól felhasználják a megyében a tanácsok és intézmények.

/folyt. köv./

- 49 -

19.05/11

ll

bkk. 5./ összeült ... 13. folyt./ 11

kiadásaikból jelentős összegeket megtakarítottak és ezeket tartalékként hosszú ideje húzódó feladatok megoldására. Ilyen megtakarításból a tatabányai általános és középiskolai diákotthonok ellátásának javítására 100 000 - 100 000 forintot használtak fel. a megyében kétmillió forint tartalék gyűlt össze, amit egészségügyi és szociális célokra költöttek. önállóságukkal a jogszabályok alapos megismerése után egyre inkább tudnak élni.

a képviselő utalt az új mechanizmusban bevezetett intézkedésre, amely szerint a költségvetési számlán az év végén megmaradó összegeket a következő évre át lehet vinni. ez a lehetőség igen hasznos, ugyanakkor kifogásolható, hogy a múlt év végén újabb rendelkezés jelent meg, amely a célcsoportos beruházások pénzmaradványának egy részét zárta. javasolta, hogy olyan értékhatárt állapítsanak meg, az ilyen összegek zárolásánál, amelyek a jelenleginél kedvezőbbek az intézmények számára.

hangoztatta a képviselő: nem helyes az sem, hogy 1969. január 1-től a tsz-ek forgalmi adóját a tanácsok bevételeiből kiemelték, és azt központi bevételként számolják el. véleménye szerint ez azzal a hátránnyal jár, hogy a tanácsok nem eléggé érdekeltek a vállalatok forgalmának segítésében, ösztönzésében.

az 1968. évi költségvetés teljesítéséről szóló törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

fülöp jános,
----- /szabolcs-szatmár megye, 6. sz. vk/ a nyírbogdányi kőolajipari vállalat igazgatója egyebek között a kőolaj- és gázipar néhány problémájára hívta fel a figyelmet. elmondta, hogy hazánkban 1960-tól 1968-ig az energiasztruktúra szénhidrogén aránya 21.2 százalékról 38.2 százalékra emelkedett, s ez az arányváltozás 10 százalékkal növelte az egy forintnyi nemzeti jövedelemre jutó energiateljesítményt. az energiapolitikai irányelvek szerint 1975-ig - az 1968-as szinthez mérten - szénhidrogén-termelésünket mintegy 50 százalékkal, kőolajfeldolgozásunkat, illetve kőolaj-, földgáz- és termékezeték-rendszerünket hozzávetőlegesen 100-100 százalékkal kell növelni, bővíteni.
/folyt.köv./

19. 15/11

- 50 -

bkk. 5./ összeült ... 14. folyt./ 11

a hazai igények kielégítése mellett növelni kell a kőolajtermékek exportját is./ az elmúlt esztendőben a kőolajtermékek után mintegy 1.2 milliárd forint volt az ország devizabevétele./

az energiapolitikai irányelvek megszabta gazdasági fejlődés aközgazdasági szabályozó rendszerrel szemben azt a követelményt támasztja, hogy a jelenleginél jobban ösztönözze a termelőket, a szolgáltatókat, de főleg a felhasználókat az energiateljesítmény hatékonyságának növelésére. a szénhidrogének kutatását, termelését és fogalmazását viszont inkább fékezzük, semmint ösztönzi néhány közgazdasági szabályozó. köztük például az, amely szerint a kőolaj- és gáziparnak a célcsoportos beruházások fejlesztését felerészben saját alapjából kell fedeznie, noha a gázvezeték-rendszer és az üzemanyagellátó hálózat az ország infrastruktúrájához tartozik, azok bővítése fontos állami feladat, tehát a ráfordított pénzt is központi forrásból kellene biztosítani. az 50 százalékos arányt ugyan várhatóan csökkentik majd valamelyest az illetékesek, de 1969-70-re még így is csaknem 1.5 milliárd forint ilyen irányú kiadás terheli a kőolaj- és gázipar fejlesztési alapját.

fülöp jános végezetül rámutatott, hogy hátrányos a dolgozók jövedelmét illetően az a nagyarányú beruházási tevékenység, amely az iparágban évente négy-öt milliárd forinttal növeli az állóalapok értékét. hátrányos, mert az eszközöknek a bérnél nagyobb arányú növekedése csökkenti a részesedési alapkulcs mértékét, s ezen keresztül a részesedési alap összegét is. számítások szerint ez az eszköz-bérszorító arányváltozást kifejező százalékmérés 1975-re már önmagában is 14 napi részesedési alap csökkenést eredményez.

az 1968. évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló jelentést elfogadta, elfogadásra javasolta.

ezzel a szerdai tanácskozás befejeződött. az országgyűlés csütörtökön 10 órakor folytatja munkáját.

--

19. 20/11

- 51 -

parlament

bkk. 5./ összeült ... 15. folyt./ 11

a szerkesztőségek figyelmébe!

Javítás a bkk. 5. / összeült./ számú hírlímkre. a 11. folytatás felülről számított 6. sorának végén a szöveg helyesen: ..a tanulók 30 százaléka 14 éves koráig...

a 13. folytatás utolsó bekezdésének 6. sorának végén a szöveg helyesen: ..növelte az agy forintnyi nemzeti jövedelemre...

a 14. folytatás első bekezdésének / az energiapolitikai irányelvek.../ 5. sorától a szöveg helyesen: ...az energiagazdálkodás hatékonyságának növelésére, a szénhidrogének kutatását, termelését és forgalmazását viszont inkább fekezi, semmint ösztönzi néhány .../mti/

- 52 -

20.05/szb

ke

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1969. július 3.

bb 1. „királyi csempék,,

vid-kz/mné szb -cz

1969. július 3.

Ujabb ásatásokat végeztek az elmúlt hetekben nyírbátorban az egykori báthory várkastély helyén. több reneszansz emléktárgy került felszínre. Legértékesebbek közülük azok a kályhacsempék, amelyeket Zsigmond, v. László és Mátyás király címei díszítenek. Ugyanekkor szent Pétert, szent Györgyöt és Mózeszt ábrázoló csereptöredékeket is találtak. /mti/

--

bb 2. nyár a csiliben

1 ol/mg szb -cz

1969. július 3.

A nyári hónapokban is mozgalmas az élet a vasas művelődési központban, a pesterzsébeti csiliben. sok, komoly érdeklődésre számot tartó rendezvény, kulturális megmozdítás, változatos műsor szerepel az elkövetkező hetek programjában. július 14-én kezdődik például a csilli filmklub nagy nyári sorozata, a „dal-tánc szerelem,,. egyebek között bemutatják a florentin kalap és a Broadway melody című filmeket, valamint több régi magyar siker-produkciót is levetítenek.

az Astra bábegyüttes jelenleg csehszlovákiában képviseli a magyar amatőr bábművészetet, a nemzetközi bábszövetség chrudini fesztiválján. hazatérte után az együttes készül a bécsi nemzetközi bábfesztiválra, ahol babits „jónás könyve,, című művének bábszínpadai feldolgozásával szerepel.

a szórakozni vágyó fiatalok az augusztus 19-én megrendezésre kerülő alkotmány-bálon reggelig táncolhatnak, ezenkívül minden szombaton és vasárnap táncesték lesznek.

a csilli irodalmi színpada sem tart nyári szünetet. Kovács András „extázis 7-10-ig,, című dokumentumfilmjének forgatókönyve alapján készült műsorát vasárnap délelőttként pódiumi játék formájában mutatja be a kulturális otthon kerthelyiségében.

/folyt.köv./

ke

-1-